

RÄTTVISARE ÖREBRO

EN VÄLFÄRD ATT LITA PÅ

**Vänsterpartiet Örebro
Budget 2017**

Innehåll

<i>Rättvisare Örebro</i>	3
<i>Finansiering</i>	3
1. <i>Jämställdhet, minskade klyftor och ett rättvist liv</i>	7
2. <i>Nya arbeten, hållbar utveckling och attraktionskraft</i>	9
3. <i>Inflytande, delaktighet och aktiva medborgare</i>	11
4. <i>Klimat, grönska och den ätbara staden</i>	13
<i>Kommunövergripande satsningar och åtgärder</i>	15
<i>Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden</i>	27
<i>Programområde Barn och utbildning</i>	32
<i>Programområde Social välfärd</i>	40
<i>Programområde Samhällsbyggnad</i>	45
<i>Driftbudgetar</i>	55

Rättvisare Örebro

Örebro är en kommun med vackra miljöer som många vill bo i. Samtidigt är Örebro delat där människors förutsättningar till inflytande, egen försörjning och möjligheter att påverka sitt liv ser väldigt olika ut.

Vänsterpartiet vill se en kommun med minskade klyftor, fördjupad demokrati och ett solidariskt och jämlikt samhällsliv utan förtryck och rasism. Vi vill att Örebro ska vara en kommun som går framåt och där människors engagemang, kreativitet och kunskap tas tillvara och uppmuntras. Där kan vi tillsammans skapa nya möjligheter, för oss själva och för andra. Vi gör det genom att satsa rejält på välfärden.

Vänsterpartiet i Örebro vill ha en välfärd där skattemedel går till det de är avsedda för, där omtanken om varandra och inte girighet styr. Vi vill ha en välfärd utan privat vinstintresse. Vi vill ha en välfärd att lita på.

Målområden

- ***Jämställdhet, minskade klyftor och ett rättvist liv***
- ***Nya arbeten, hållbar utveckling och attraktionskraft***
- ***Inflytande, delaktighet och aktiva medborgare***
- ***Klimat, grönska och den ätbara staden***

Finansiering

2017 får Örebro kommun 88 miljoner kronor i statsbidrag. Det är medel som kommuner och landsting runt om i landet får tack vare Vänsterpartiets genomslag i förhandlingar med regeringen. De använder vi i Örebro främst till barn och äldre på olika sätt. Vi tar höjd för att vi blir fler i Örebro, vi förstärker skolan och skolhälsovården, fritidsgårdarna, familjecentralerna och vi använder dem för att undvika stora taxehöjningar inom social välfärd som skulle drabba äldre med låga inkomster värst och för att förbättra nattbemanningen i äldreomsorgen.

När Vänsterpartiet får styra vill vi inte göra besparingar på barn och äldre. Vi har också i jämförelse med styrande S, C och Kd ett lägre överskottsmål.

Det dyra systemet med LOV och privata omsorgsboenden avskaffar vi och tar tillbaka äldreomsorgen i kommunal regi. Så använder vi våra medel mest effektivt och säkerställer en trygg omsorg.

Kommunen lägger dyra pengar på Örebro flygplats. Vi satsar i stället på klimatåtgärder som att göra det kollektiva resandet avgiftsfritt för vissa grupper.

Vi tar hem behandlingsåtgärder inom socialtjänsten till hemmaplan både för att minska svinnet av pengar till privata utförare och för en mer långsiktig förändring i de berörda människornas liv.

Pengar som i dag satsas på otrygga timvikariat använder vi i stället till att skapa fler trygga fasta tjänster som höjer bemanningen i barn- och äldreomsorg.

För att öka valfriheten i äldres vardag lägger vi 15 miljoner kronor så att de ska få egentid varje vecka att göra något de själva valt.

RESULTATBUDGET

Resultatbudget <i>Belopp i mkr</i>	2016	V Plan 2017	Plan 2018	Plan 2019
Verksamhetens nettokostnader	-7 389,5	-7 745,4	-8 035,6	-8 383,0
- varav effektivisering			80,0	80,0
Avskrivningar	-195,0	-240,0	-250,0	-260,0
Verksamhetens nettokostnader	-7 584,5	-7 985,3	-8 285,6	-8 643,0
Kommunalskatt	6 005,6	6 403,2	6 665,7	6 939,0
Höjd kommunalskatt	140,0			
Generella statsbidrag och utjämning	1 527,2	1 565,7	1 568,0	1 559,8
Statsbidrag Vänstermiljarderna		88,0	88,0	88,0
Statsbidrag Byggbonus		25,0	25,0	25,0
Summa skatteintäkter och utjämning	7 672,8	8 081,8	8 346,6	8 611,8
Finansnetto	115,0	120,0	115,0	120,0
- finansnetto exkl utdelning	80,0	80,0	80,0	85,0
- utdelning fr bolagen	35,0	40,0	35,0	35,0
Årets resultat inkl finansnetto	203,3	216,5	176,1	88,8
Resultat inkl ianspråktagande av eget kapital	203,3	216,5	176,1	88,8
Resultat exkl finansnetto	88,3	96,5	61,1	-31,2
Resultat exkl finansnetto men inkl utdelning bolag	123,3	136,5	96,1	3,8
Resultat exkl finansnetto, inkl utdelning bolag	153,5	161,6	166,9	172,2
Resultat	2,7%	2,7%	2,1%	1,0%
Resultat exkl finansnetto	1,2%	1,2%	0,7%	-0,4%
Resultat exkl finansnetto inkl bolagsutdeln	1,6%	1,7%	1,2%	0,0%

De 88 mnkr som Örebro tilldelas av Vänstermiljarderna använder vi enligt följande:

Volymökning i flera nämnder (beslutad KS 2016): 51 mnkr

Ökad måluppfyllelse skolan: 14 mnkr

Språkutveckling i förskolan: 6 mnkr

Äldreomsorgen: förebyggande, öka kvalitet, hålla nere taxor: 10 mnkr

Sociala insatser i partnerskapsområden: 5 mnkr

Sommaraktiviteter för barn och unga: 2 mnkr

Driftnämnd/anslag	S, C, Kd	V
<i>Belopp i tkr</i>	Budget	Budget
	2017	2017
Barn och utbildning	3 257,9	3 277,4
Social välfärd	2 896,8	2 927,0
Samhällsbyggnad	599,4	603,8
Vuxenutbildning o arbetsmarknad	490,8	491,4
Kommunledningen	39,8	39,8
Kommunstyrelseförvaltningen	447,8	448,6
Landsbygdsnämnden	5,1	5,1
Stadsrevision	3,3	3,3
Valnämnd	0,2	0,2
Summa nämnder	7 741	7796,6
KS förfogande	156,4	163,3
Oförutsedda behov - kommunstyrelsen	15,4	10
Oförutsedda behov - KS utskott	1,7	1,1
Driftutrymme ex sb mottagande 15-16	0,0	0
Driftutrymme ex sb 2017-19	13,3	13,3
Utrymme för överfört resultat	10,0	10
Utrymme för generella kostnadsökn utrymme och volymer	82,3	82,3
Utrymme för kostnadsökningar investeringar ej fördelat	59,7	59,7
Omstruktureringsmedel	5,0	2
Höjt PO unga	5,0	5
Omprövningskrav kvarvarande helårseffekt från 2016	-36,1	-20
Kommungemensamma verksamheter	161,9	140,3
Nerikes Brandkår	74,3	74,3
Omställning och kompetens	10,0	10,0
Övrigt	60,4	60,4
Avsatta AFA-medel	0,0	0,0
Gemensamt	5,2	2,6
Science park		-1,0
Flygplatsen	12,0	-0,0
Köpenhamnslinjen		-6,0
Kommungemensamma statsbidrag	-116,7	-116,7
Flyktingstatsbidrag	-60,0	-60
Flyktingstatsbidrag ej beslutade	0,0	0
Maxtaxa BO	-56,7	-56,7
Summa KS	201,5	186,9
FINANSIERING		
Personalförsäkringsnetto	-188,7	-188,7
Pensionskostnader	365,0	365
Semesterlöneskultsförändring	10,0	10
Kapitalkostnader	-314,5	314,5
Försäljning tomträtter	-20,0	-20
Exploateringsintäkter	-90,0	-90
Avskrivning lån	0,2	0,2
Övrigt	0,0	0,0
Summa finansiering	-238,0	-238
Driftbudget totalt	7 704,6	7745,4

Finansiering för reformer (i tusentals kronor)	V
Vänstermiljonerna statsbidrag	88 000
Lägre överskottsmål	36 000
Byggbonus	25 000
Örebro airport	18 000
Avskaffa Lagen om valfrihet, LOV	10 000
Ta hem HVB-behandling på hemmaplan	7 000
Ta hem vård och omsorgsboenden i kommunal regi	7 000
Konsultkostnader	5 600
KS oförutsett	5 400
Minskad administration av timanställningar	5 000
Omprovning Vuxam	5 000
Örebrokompaniet	3 000
KS omstruktureringsmedel	3 000
Kommungem. verksamheter – omprovning bandy	2 600
Omprovning PN samhällsbyggnad	2 000
Halverad köttkonsumtion i skolan	1 000
Science park	1 000
KSU oförutsett	600
Ej öppning av gator	154
TOTAL	225 354

Driftbudgetar finns att se i bilaga längst bak i dokumentet.

Utdelning från bolagen

Örebro kommun äger flera bolag som genererar avkastning och vi vill använda en liten del av dessa för att finansiera en utbyggnad av välfärden i kommunen. Totalt vill vi se en utdelning från kommunens bolag till Örebro Rådhus AB om totalt 55 miljoner kronor där 30 miljoner är utdelning från Örebrobostäder AB och 25 miljoner från Örebroporten AB.

Av de utdelade medlen används 40 miljoner kronor (25 från Örebroporten och 15 från Öbo) till våra välfärdssatsningar och resterande 15 miljoner används för att finansiera moderbolagets (Örebro Rådhus AB) egna kostnader för låneräntor och administration.

Utdelningen från Öbo kommer från kommersiella lokaler och berör inte hyreslägenheter eller omsorgsfastigheter. Detta förutsätter att kommunen använder denna utdelning för att finansiera åtgärder inom ramen för kommunens bostadsförsörjningsansvar som främjar integration och social sammanhållning i bolagets stora bostadsområden eller som tillgodoser bostadsbehov för personer där kommunen har ett särskilt ansvar.

1. Jämställdhet, minskade klyftor och ett rättvist liv

Klyftorna måste minska i Örebro. Alla, oavsett bakgrund och kön, ska ha möjlighet att växa och utvecklas på lika villkor. Alla barn ska ha rätt till en bra start i livet och alla människor ska känna sig trygga i att ta nya språng i livet och att ha framtidstro.

I de fyra målområden som vi i Vänsterpartiet formulerat finns flera åtgärder för det som ibland kallas integration.

Vänsterpartiets satsningar handlar om att få ut fler i arbete och sysselsättning och att se till att alla barn har rätt till lika god utbildning och utveckling. Vi behöver ta krafttag för att ge alla barn samma goda förutsättningar för utveckling, utbildning och drömmar om framtiden. Det finns 4 000 barn i Örebro som lever i barnfattigdom och de flesta av dem lever i något av de sex stora bostadsområdena. I Vivalla lever hälften av barnen i ekonomiskt utsatta hushåll. Vi har ett ansvar att stoppa och vända den trenden.

Vi vill minska skillnaderna mellan dem som har och dem som inte har. Vi vill också stoppa rasismen, vara solidariska med människor och välkomna flyktingar till vår stad.

Kvinnor och män, flickor och pojkar ska behandlas och få leva jämställt. All kommunal verksamhet ska genomsyras av jämställdhetsperspektivet, som ska vara integrerat i budgetprocessen. Dessutom ska könskonsekvensanalyser göras inför alla kommunala beslut.

Resurserna ska omfördelas till förmån för jämställdhet och mångfald. Stora kvinnodominerade yrkesgrupper, främst inom vård och omsorg, är felavlönade i förhållande till de utbildningskrav, det ansvar, den belastning och den kompetens som krävs i yrket. Det är viktigt för en ökad jämställdhet att satsa på personalen inom dessa yrkesgrupper.

I många av kommunens verksamheter möter man människor med olika bakgrund och med olika språk. Det ska därför ses som en merit för anställda att vara flerspråkiga, teckenspråkiga och att ha erfarenheter från olika kulturer. Det ökar till exempel möjligheten för barn och unga att få stöd på sitt modersmål och för äldre att få vård och service av människor som känner till deras sammanhang.

Politiska mål

- *Barnfattigdomen ska utrotas. Inga avgifter får förekomma i förskola förskoleklass och skola.*
- *Kommunen ska vara pådrivande i samhällets antirasistiska arbete.*
- *Alla barn ska ha tillgång till en bra och utvecklande förskola på tider som anpassas efter föräldrarnas arbetsliv. Vi ska arbeta för att antalet barn i grupperna ska minska och att personaltätheten ökar.*
- *Satsning på språkutveckling inom förskolan.*
- *All personal i förskola, skola och på fritidshemmen ska utbildas i normkritik, genus och jämställdhet.*
- *Nolltolerans mot mäns våld mot kvinnor. Satsning på Centrum mot våld i nära relationer*
- *Rätt till 30-timmars vistelsetid för barn till föräldralediga samt arbetssökande i Örebro kommun. Vi behöver utreda kostnaderna för detta.*
- *HBTQ-planen och dess utbildningar ska följas och förverkligas.*
- *Nyanlända föräldrar med små barn ska kunna studera svenska och ha spädbarnen med sig.*
- *Ge kommunens personal, främst inom vård, omsorg och förskola/skola/fritidsverksamhet, utbildning om våld i nära relationer.*
- *Fortsatt och höjt stöd för Tjejjouren i Örebro och dess verksamhet.*
- *Studiehjälp och läxhjälp ska erbjudas på skoltid.*
- *Utvärdera handlingsplanen Europas teckenspråkshuvudstad.*
- *Jämställdhetsperspektivet ska integreras i budgetprocessen och könskonsekvensanalyser ska göras inför alla kommunala beslut.*
- *Högstadieskolorna ska arbeta normkritiskt med exempelvis machofabriken och studie- och yrkesvägledare ska få genuskompetens.*
- *Fler vuxna och bredare kompetens ska finnas i skolan för barn med olika behov.*

2. Nya arbeten, hållbar utveckling och attraktionskraft

Arbetslösheten behöver sjunka, därför satsar vi på fler jobb i välfärden, på bostadsbyggande och på att uppmuntra innovation och utveckling i de privata företagen. Exempelvis behöver besöksnäringen i turiststaden Örebro ha en plan för hur den kan utöka antalet arbetstillfällen.

Vi skapar fler jobb i kommunens omsorg om barn och äldre och förbättrar därmed också kvalitén i omsorgen och förbättrar arbetsvillkoren för dem som redan är anställda. Örebro kommun ska ha en personalpolitik som skapar ett mer jämställt samhälle men också har feministiska förhållningssätt till arbetsmiljö och lönesättning.

För att säkra kompetensen i kommunens verksamheter måste vi se till att vara en bra och attraktiv arbetsgivare. Ett sätt att vara det och samtidigt höja kvalitén är att jobba med arbetstidsinnovationer.

Vi vill också utöka kompetensen inom teckenspråk och att fler teckenspråkiga får jobb i våra service-, utbildnings- och omsorgsyrken för att göra servicen och tillgängligheten bättre. Dessutom vill vi skapa fler jobb åt personer med funktionsnedsättning.

Både bostadsbyggande och nybyggnationer av skolor och förskolor skapar arbetstillfällen men gör också att vi kan attrahera personer att flytta hit och jobba i vår kommun. Ett annat sätt är att erbjuda ungdomar sommarjobb och att äldre ungdomar får traineeplats i kommunen.

Vi ska satsa på hela kommunen och se till att livskraften och attraktiviteten i landsbygden och de mindre tätorterna lyfts. Småföretag på landsbygden kan behöva stöd av olika slag och invånarna måste ges möjligheten att utveckla sina specifika bygder så att de kan påverka både små och stora utvecklingsfrågor. Kollektivtrafiken är också en viktig förutsättning för att nya grupper utan bil eller körkort ska kunna bo eller arbeta utanför Örebro tätort. Det är också en insats mot klimatförändringen.

Företag och nya idéer ska kunna etablera sig och växa i Örebro, i synnerhet idéer inom miljö, klimat och hållbar utveckling, och människor ska kunna utbilda sig. Då ökar möjligheterna för företagen att lättare och snabbare hitta rätt kompetenser, och det ger medborgarna en bredare och mer spännande arbetsmarknad.

Politiska mål

- *Prova 6 timmars arbetsdag på en eller två enheter inom äldreomsorgen.*
- *Öka bemanningen – halvera timanställningarna.*
- *Inför heltid som rättighet – deltid som valmöjlighet för anställda i kommunen.*
- *Avveckla de delade turerna inom äldreomsorgen.*
- *Undersök möjligheten att införa flexibel friskvård för kommunens anställda inom omsorgen.*
- *Anställ fler teckenspråkiga och döva personer i kommunen.*
- *Skapa ett 20-tal arbeten i kommunala verksamheter till personer med olika former av funktionsnedsättning.*
- *Förändra parkeringsnormen vid nybyggnation av bostäder.*
- *Bilda ett kommunalt byggbolag för att bygga fler billiga hyresrätter.*
- *Förstärk kollektivtrafik och möjligheterna till delaktighet, företagande och mångfald på landsbygden.*
- *Utveckla en plan för ökad sysselsättning i besöksnäringen.*
- *Uppmuntra kvinnligt företagande med nätverkande och stöd.*
- *Ge stöd och råd om lagstiftning mm till småföretagare, på flera språk.*
- *Gynna generationsväxling och sammanför blivande företagare med företagare som behöver efterträdare.*
- *Garanterna ungdomar med funktionsnedsättning garanti om feriejobb..*
- *Skapa ett traineeprogram för unga tjejer och killar inom kommunens verksamheter.*
- *Starta en svenska-utbildning för föräldralediga med små barn.*
- *Skapa ett miljöjobbcentrum i samverkan med näringsliv, universitet och föreningar.*

3. Inflytande, delaktighet och aktiva medborgare

Demokrati innebär att vi alla har samma rättigheter och samma ansvar. Att det är på dig och mig det beror, att våra röster väger lika tungt. Klyftor i samhället, rasism och ojämställdhet, innebär marginalisering och passivitet och är demokratins största utmaningar. Folkbildning och utbildning är vårt bästa verktyg för demokratiutveckling och samhällsutveckling.

I dag upplever inte alla att deras påverkan och medverkan är viktig, men vi tror att lösningen på Örebros utmaningar kommer om fler är med och påverkar utvecklingen. Vi tror att vi tillsammans kan lösa problem som individer inte klarar på egen hand.

Boende i centrum, i villaområden, på landsbygden och i de stora hyresområdena i Örebro ska ha samma chans att få sin röst hörd.

För att öka jämlikhet och rättvisa i vår kommun måste medborgarna ha möjlighet till insyn och medbestämmande i besluten.

Örebro behöver många arenor för barns och ungdomars inflytande, kulturutövande och fritidsverksamhet. De institutioner som redan finns ska vara attraktiva och välbesökta.

Människor som bor i Örebro måste, oavsett bakgrund, kön och vana, kunna delta i utvecklingen av vår stad och de verksamheter som vi gemensamt har ansvar för. Därför är det viktigt att arbeta med att skapa förutsättningar, metoder, beslutsprocesser och förhållningssätt som möjliggör inflytande och som lockar till delaktighet. Vi behöver bli bättre på att se utsatta grupper särskilda livsvillkor.

Nyanlända, oavsett om du är inflyttad inom Sveriges gränser eller kommer invandrad eller som flykting ska ha lätt att delta i samhället. Där är folkbildningen en viktig nyckel.

Kultur- och fritidslivet i Örebro ska vara tillgängligt och välkomnande för alla och vi vill ge föreningslivet i särskilt uppdrag att locka grupper de tidigare inte nått, exempelvis fler tjejer i ungdomsidrotten och fler utlandsfödda i föreningslivet.

Politiska mål

- *Låt ensamboende seniorer över 75 åka på läger tillsammans i sommar.*
- *Öppna ett fritidscenter i Vivalla/Boglundsängen.*
- *Inför en pott för folkbildning och föreningar att söka ur för integrationssatsningar 2017 och utöka folkbildningens stöd på längre sikt*
- *Personalen i kommunen ska ha mer inflytande över sitt arbete. Låt exempelvis personal och äldre/funktionsnedsatta arbeta fram ett nytt system för hur mycket omsorgstid som behövs.*
- *Information från kommunen ska finnas tillgänglig på fler och enklare/begripligare språk. Örebroarnas behov av teckenspråket ska beaktas särskilt.*
- *Förstärk skolans verksamhet riktad mot nyanlända barn.*
- *Öppna ett boende för äldre där huvudspråket som talas bland personal och boende är svenskt teckenspråk.*
- *Motverka hemlöshet genom uppsökande socialt arbete.*
- *Skapa fler HVB-platser för vård på hemmaplan för ungdomar i Örebro.*
- *Utred hur den professionella dansen kan få utrymme i Örebro.*
- *Ta fram en policy där alla kommunala mötesbokningar måste vara fullt tillgängliga.*
- *Fler offentliga toaletter i Örebro kommun ska göras avgiftsfria.*
- *Skapa ett tryggare Örebro genom kartläggning av otrygga miljöer och snabba åtgärder.*
- *Förstärk jämställdhetsarbetet och personalens normkritiska kompetens på fritidsgårdarna.*
- *Bygg ut cykelvägar mellan de mindre tätorterna och mellan dem och staden.*
- *Föreningsbidraget ska omfatta både ekonomiskt bidrag och ledarutbildning i normkritiskt förhållningssätt.*

4. Klimat, grönska och den ätbara staden

Satsningar på klimatomställning är en viktig välfärdsfråga och innebär oftast också satsningar för jämlikhet och rättvisa vilket är ett synsätt som genomsyrar vår miljöpolitik.

Örebro växer och fler invånare ska ta plats i våra gemensamma offentliga rum. Gröna och ätbara inslag i stadsmiljön blir därför allt viktigare både för livskvalitén, men också för klimatmedvetenheten hos Örebroarna. Kommunen har högt uppsatta klimatmål som kräver en ekologisk omställning. Vi strävar efter en högre grad av självförsörjning av livsmedel, minskad köttkonsumtion och klimatbelastning av mat.

Vi är också påtryckande i det arbete som pågår med utbyggnad av sol- och vindkraft och menar att kommunen och dess bolag ska vara självförsörjda på fossilfri energi.

Kommunens stadsplanering bör ta sikte på en generellt mer hållbar stad och det behövs tydliga mål och strategier för ekologisk mångfald och ekosystemtjänster. I stadsmiljön behöver kommunen etablera gröna korridorer för pollinerande insekter och införa fler ätbara inslag i parker, lekplatser och på skolgårdar. Utbudet av ätbara inslag bör också kommuniceras effektivt till kommuninvånarna.

Vi vill investera i klimatsmarta lösningar, i energisnåla bostäder för alla, i förbättringar för kollektivtrafikanter, cyklister och fotgängare. Biltrafiken måste ge plats för klimatsmart och kollektivt resande.

På landsbygden måste kommunen tydliggöra sitt ansvar för bevarandet av odlingsbara marker. Man bör också fastställa tydliga strategier för att motverka monokulturer och ekologisk enfald. Vi ska stötta och främja närodling av ett varierat utbud av livsmedel. Möjligheten att cykelpendla eller åka kollektivt på eller till och från landsbygden ska också förbättras.

Politiska mål

- *Permanent folkbildningens initiativ och arbete med stadsodling i civilsamhället*
- *Verka för sammanhängande gröna korridorer i centrala Örebro*
- *Inrätta insektshotell på strategiska platser.*
- *Inventera och säkerställ tillgången på odlingsbar mark inom kommunen*
- *Krav på återvinningsmöjligheter i nya detaljplaner*
- *Bilfri innerstad – bilfritt kulturstråk. Mer plats åt människor – mindre åt bilar.*
- *Ge kollektivtrafikmyndigheten i uppgift att införa avgiftsfria resor med kollektivtrafik i kommunen för personer över 70 år.*
- *Ge kollektivtrafikmyndigheten i uppgift att införa avgiftsfria resor med kollektivtrafiken för alla vuxna med barn i barnvagn.*
- *Ge kollektivtrafikmyndigheten i uppgift att införa avgiftsfria resor i kollektivtrafiken för rörelsehindrade.*
- *Se till att Örebro kommun och dess bolag blir självförsörjande på klimatsmart energi, som till exempel vind- och solkraft.*
- *Ge skolköken i uppdrag att halvera köttkonsumtionen till förmån för mer vegetarisk mat.*
- *Fler ätbara parker*
- *Gör skolgårdar och förskolegårdar gröna, lekfulla och med ätbara inslag.*
- *Satsa på säkrare cykelvägar på landsbygden och mellan tätorterna.*

Kommunövergripande satsningar och åtgärder

Omfördelning av medel för satsningar på jobb och välfärd

Det är viktigt att ta ansvar för Örebro kommun och en ekonomi som är välgrundad. För att kunna planera långsiktigt och kunna skapa en hållbar tillväxt krävs en sund ekonomi, att vi investerar i välfärden och att årets resultat används till välfärdssatsningar. Ett litet överskott behövs för att stå rustad inför framtiden och för att kunna investera, men att lägga pengar på kistbotten samtidigt som verksamheterna går med underskott är inte hållbart. Bra finanser är en förutsättning för en bra välfärd och resurserna ska fördelas rättvist. Vänsterpartiet vill inte sätta för höga överskottsmål. Att se till att fler kommer i arbete breddar skatteunderlaget och ökar budgetramen för kommunen.

- *Överskottsmålet ska vara maximalt 1%.*

Ökad jämställdhet

För Vänsterpartiet är jämställdhet inte förhandlingsbart och ska inte kunna vägas mot andra politiska mål eller väljas bort med hänvisning till exempelvis bristande resurser. Vänsterpartiet har förslag för ökad jämställdhet inom samtliga politikområden.

Kommunen ska alltid vara vägledande i jämställdhetsarbetet. Det gäller både i fördelning av resurser och utformning av kommunens verksamheter och service.

Strategin för ett jämställt Örebro 2016-2025 ska vara styrande för Örebro kommuns jämställdhetsarbete och Jämställdhetsdelegationen ska ha rollen som en stark pådrivande kraft. Jämställdhetsperspektivet ska vara integrerat i all budgetprocess och den kompetenshöjning som krävs för att genomföra detta ska erbjudas. All individbaserad statistik ska vara könsuppdelad och alla beslut som tas i kommunen ska föregås av en könskonsekvensanalys. För att säkerställa att vi agerar jämställt på alla plan ska regelbundna jämställdhetsrevisioner genomföras.

- *Nämnderna ska tillämpa jämställdhetsbudgetering och ha aktiva åtgärder för att klättra i genustrappan.*
- *Låt allt budgetarbete genomsyras av en jämställdhetsintegrerad budgetprocess.*
- *Inför regelbundet och återkommande jämställdhetsrevisioner.*

Skapa verklig välfärd – stoppa slöseriet med skattemedel

Varje år betalar kommunen mångmiljonbelopp till privata bolag. En del av de skattepengarna går till privata vinster som var menade att komma Örebro medborgare till nytta. En utredning som Vänsterpartiet gjorde för några år sedan visade att mer än sju miljoner kronor årligen togs ut i vinster från de dåvarande fem omsorgsboenden som kommunen hade. Omsorgs- och LSS-boenden på entreprenad, LOV (lagen om valfrihet) för hemtjänst och utmaningsrätten är system för privatisering som försvårar demokratisk insyn och dessutom sänker kvaliteten på välfärd. Dessutom är de privata verksamheterna dyrare i längden. Marknadsanpassning försämrar arbetsvillkoren, minskar anställningsgraden, har en negativ effekt på jämställdheten samt skapar en otrygg arbets- och boendemiljö.

En verklig valfrihet inom äldreomsorgen är rätten till att ha inflytande över vilken hjälp man får, hur den utförs och av vem. Det är en valfrihet där man som kommuninvånare och ägare av den skattefinansierade omsorgen påverkar hela kedjan. Den valfriheten sträcker sig alltså betydligt längre än till att välja mellan privata utförare som var för sig erbjuder samma ensidiga paket. Då kan vi också använda varje skattekrona till våra äldre, funktionsnedsatta och till våra barn. Vi vill skapa en mer jämställd, rättvis, demokratisk och kostnadseffektiv kommunal omsorg av högre kvalitet. Den ska vidareutvecklas, inte avvecklas. För att kunna göra det, behöver omsorgen finnas i kommunen. Våra skattemedel ska gå till det de är avsedda för.

Införandet av LOV (lagen om valfrihetssystem) inom Social välfärd kostar kommunen stora summor. Förutom att det kostar att ändra systemet och att kommunen tagit på sig utbildningsansvaret för de nya utförarna så har behov uppstått i kommunen av nya funktioner och anställningar för att administrera systemet och detta kostar pengar. När privata utförare tar över kommunal omsorg blir kommunanställda övertaliga. Det har bland annat orsakat stora underskott som vård- och omsorgsnämnderna tvingats jaga ikapp sedan 2015. Dessutom har privatiseringen i hemvården orsakat stora arbetsmiljöproblem både för vårdbiträden, undersköterskor och sjuksköterskor och för deras närmsta chefer.

När vi tar över verksamheterna i kommunen ser vi över hur omsorgen kan bedrivas. Det finns bland annat möjligheter att bilda resultatenheter, intraprenader eller någon form av personalkooperativ. Syftet är att skapa välfungerande verksamheter med mer självbestämmande i personalgruppen, bättre arbetsmiljö och demokrati på arbetsplatsen.

Vi vill stoppa slöseriet med skattemedel för att garantera en bra välfärd, trygg omsorg och trygga jobb.

- *Investera skattemedlen i kommunal omsorg – avskaffa LOV och den Konkurrensneutrala enheten.*
- *Upphäv utmaningsrätten.*
- *Avsluta avtalen med entreprenader inom omsorgen. Ta tillbaka verksamheterna i kommunal regi.*

Utjämna oskäliga löneskillnader mellan kvinnor och män

Det finns en struktur i dag som gör att män kan tjäna mer än kvinnor trots att de har samma eller likvärdiga arbetsuppgifter. Detta får inte ske, framförallt inte i Örebro kommun. Det är viktigt att det fortlöpande görs lönekartläggningar och att dessa ständigt följs upp för att se att inga sådana skillnader finns.

Otrygga arbetsvillkor, bristande arbetsmiljö och lågt löneläge finns oftast i kvinnodominerade yrkesgrupper. I listan över yrkeskategorier med lägst löner kommer en mansdominerad grupp först på plats 14. Det är en struktur som vi vill komma åt genom en rad åtgärder. I Örebro kommun vill vi ha ett mål om att ingen ska kunna tjäna mer än tre gånger mer än den med lägst lön för att både höja de lägsta lönerna och minska klyftorna i samhället.

- *Gör regelbundna uppföljningar av lönekartläggningen.*
- *Höj lönen för de lägst avlönade yrkesgrupperna. Kvinnodominerade yrkesgrupper ska vara särskilt prioriterade.*
- *Målet är att ingen tjänsteperson, chef eller konsult i Örebro kommun eller dess bolag ska kunna tjäna mer än vad kommunstyrelsens ordförande får i månadsarvode.*

Placera våra pensionsmedel klokt

Kommunen avsätter årligen stora resurser till framtida pensionsutbetalningar. Vänsterpartiet vill att hela pensionskapitalet ska placeras i räntebärande värdepapper istället för på börsen. Vi menar att börsplaceringar är ett alltför stort risktagande samtidigt som det är omöjligt att konsekvent tillämpa tillräckligt strikta etiska regler. Vi ser hur detta spekulerande med skattemedel har en direkt påverkan på kommunens ekonomi.

Vid placeringar i statliga värdepapper vet man redan från början vilken avkastning som kommer att utgå och samtidigt står staten som garant för att pengarna betalas tillbaka. Det är en mycket tryggare placering som inte gör att nedgångar på börsen måste betalas av kommunens anställda och leda till bristande kvalitet i våra verksamheter.

- *Mindre risktagande med pensionspengarna.*

Sänk kommunens kostnader för konsulttjänster

Vänsterpartiet har de senaste åren drivit på för en sänkning av kommunens kostsamma konsultköp. För bara några år sedan köptes konsulttjänster för 75 miljoner kronor på ett år. Nu har kommunledningen i linje med våra krav börjat minska utströmningen av pengar. 2015 betalades dock fortfarande 54,5 miljoner kronor ut till konsulter. Vi anser att denna kostnad fortfarande kan minska successivt. Vi vill att man istället tar tillvara på den kompetens som redan finns i kommunens verksamhet.

- *Minska köp av externa konsulttjänster.*

106 miljoner kronor till bemanning i omsorgen.

För att ge en god omsorg för våra barn och äldre krävs det fler händer, fötter och hjärtan i verksamheterna. Bemanningen behöver också öka för att vi ska klara morgondagens utmaningar. Det höjer kvalitén inom omsorgen, ger den bästa arbetsmiljön för medarbetarna och en bättre kvalitet för barnen och de äldre. Det blir också lättare för kommunen att rekrytera personal när behovet ökar om arbetsmiljön och arbetsvillkoren är goda. Utgångspunkten är att vår personal inom omsorgen ska vara anställd på heltid med goda arbetsvillkor. Vi säger nej till dyra bemanningsföretag och satsar i stället på att ha nöjd personal anställd av kommunen.

Vi strävar efter en trygg situation för våra barn, för de äldre och för personalen, vilket innebär att det bör vara samma personal som återkommer. Därför vill vi öka bemanningen i verksamheten och minska andelen timvikarier. Om fler får trygga anställningsvillkor med rätt till full sysselsättning skapas en tryggare omsorg och bättre arbetsmiljö. Vi satsar också 10 miljoner kronor att använda för att avveckla de delade turerna i schemalaggingen. I Örebro kommun ska alla anställda ha rätt till heltidsjobb, utan scheman med delade turer.

I dag använder kommunen 212 miljoner kronor på ett år i kostnader för timvikarier. Vi vill halvera timanställningarna och i stället erbjuda personalen trygga heltidsanställningar. Vi omvandlar hälften av nuvarande medel för timanställningar i barn- och äldreomsorgens verksamheter till en permanent höjning av bemanningen.

- *Öka bemanningen – halvera timanställningarna.*
- *Inför heltid som rättighet – deltid som valmöjlighet för anställda i kommunen.*
- *Avveckla de delade turerna inom äldreomsorgen.*
- *Alla nya tjänster som utlyses i kommunen ska vara heltidstjänster.*

Omfördelning för heltider	S, C, Kd	V
<i>Belopp i tkr</i>	Läge	Reform
Timvikariat	212 000	106 000
Trygga heltidstjänster		
Förskola och skola		26 000
Vård och omsorg		80 000

Bli en bättre arbetsgivare

Vänsterpartiet vill avskaffa New Public Management-styrningen som i dag finns bland annat inom omsorgen. Det är ett system som kommer från tillverkningsindustrin och bygger på kontroll. Vi vill ge personalen inom välfärden mer makt över sin arbetstid och arbetsmiljö. Det kan också innebära att vi utarbetar olika typer av arbetstidsinnovationer. Inom vård och omsorg vill vi ta bort de detaljerade minutschemana och i stället bygga upp ett nytt system där personal i samverkan med äldre eller funktionsnedsatta avgör hur mycket tid

som behövs för varje moment. Detta har i andra kommuner visat sig inte bara ge en ökad nöjdhet bland de äldre utan också sparat pengar och ökat trivselen för de anställda. Anställda i Örebro kommun ska kunna vara stolta över sin arbetsplats och känna att de kan vara med och påverka sitt arbete och sin arbetssituation. Som kommun behöver vi ligga steget före för att inte tappa kompetens eller få personalbrist. Vi ska inte behöva bli beroende av dyra osäkra bemanningstjänster.

- *Låt personal och äldre/funktionsnedsatta i omsorgen tillsammans arbeta fram ett nytt system för hur mycket omsorgstid som behövs.*
- *Hitta långsiktiga sätt att göra Örebro kommun till en attraktiv och mer demokratisk arbetsgivare. Ett av målen är att inte anlita bemanningsföretag.*

Minska sjukfrånvaron med flexibel friskvård

Orimlig arbetsbelastning och stressig arbetsmiljö är ofta en del av orsakerna till sjukfrånvaro. För att vända detta måste vi göra ett flertal satsningar på arbetsmiljön. En av dem är att undersöka möjligheten att erbjuda flexibel friskvård på arbetstid, främst för anställda inom omsorgen. Att underlätta för dessa medarbetare att motionera på arbetstid med en timmes friskvård i veckan är en bättre investering än en sjukdag i månaden. Det förbättrar också hälsan långsiktigt och ger en timmes paus från arbetsstressen. Den som är ensamstående med barn har också möjlighet att motionera om det får ske under arbetstid.

- *Undersök möjligheten att införa flexibel friskvård för kommunens anställda inom omsorgen.*

Minskad barnfattigdom - likvärdig skola

Det är så många barn i Örebro som lever i barnfattigdom att det motsvarar 200 skolklasser. Vänsterpartiet samverkade under 2012-2013 med flera andra partier i kommunen med att ta fram en plan för att halvera barnfattigdomen. Planen innehåller bland annat olika satsningar för att få ut människor i arbete, men också åtgärder som att se till att det inte förekommer några avgifter över huvudet taget för barnen i våra skolor, inte ens för utrustning vid friluftsdagar.

Det är då extra allvarligt att barn fortfarande får krav från skolan att medta matsäck, egen utrustning eller pengar till friluftsdagar. Att minska barnfattigdomen i vår kommun är en högt prioriterad fråga för oss. Sedan hösten 2016 finns riktlinjer för kostnadsfri förskola och vi ser att liknande riktlinjer krävs för förskoleklass och grundskola för att skolorna ska ta frågan på allvar.

- *Infria samtliga löften i Handlingsplanen för barn i ekonomiskt utsatta hushåll.*
- *Se särskilt till att inga avgifter eller dolda kostnader förekommer i barnomsorg eller skola/fritidshem.*

Antirasistisk strategi

Vänsterpartiet välkomnar naturligtvis Örebro kommuns jämställdhets- och antidiskrimineringsplan som sedan ett par år fungerar som riktlinjer för kommunen i sin arbetsgivarroll. Den saknar dock ambitioner och konkreta exempel på sätt att förebygga rasism och diskriminering utanför kommunens egna arbetsplatser. Den enda mätbara indikator som nämns är antalet anställda med utländsk bakgrund i kommunen.

Vänsterpartiet efterlyser därför en strategi för hur kommunen tänker följa upp det antirasistiska arbetet i bemötandet av medborgarna. Örebro kommun behöver en antidiskrimineringsplan som säkerställer att alla medborgare behandlas lika i alla kontakter med kommunen. Dessutom krävs det att alla verksamheter får utbildning och verktyg för att bedriva ett aktivt arbete mot rasism.

- *Kommunledningskontoret ska arbeta fram en antirasistisk utbildning som alla enheter som har kontakt med medborgarna ska ta del av.*
- *Det bör genomföras en enkät som samtliga kommunala verksamheter ska använda sig av för att kartlägga den upplevda diskrimineringen i kommunen med målet att denna ska minska årligen.*

Örebro ska vara en HBTQ-vänlig kommun

Alla homosexuella, bisexuella och transpersoner (HBT) har rätt att leva öppet och bli respekterade för den de är. Tyvärr är det inte så idag. Ett arbete i rätt riktning har inletts, genom att kommunen antagit en HBT-plan som nu också håller på att revideras. Vänsterpartiet vill att det arbetet även ska rikta sig till alla normbrytande personer, exempelvis de som identifierar sig som queer. Alla personer, oavsett sexuell läggning, könsuttryck och könsidentitet, ska känna sig väl bemötta inom kommunala verksamheter. Vi vill att Örebro kommun erbjuder utbildning till all stödjande personal - särskilt på det sociala området, exempelvis kuratorer, socialsekreterare med flera - i korrekt bemötande av HBTQ-personer. Dessutom har granskningar visat att kunskap och bemötande brister exempelvis i skolan. Vi har därför en rad förslag inom barnomsorg och skola för att inga barn och unga ska kränkas eller bemötas av tvingande normer kring kön, könsuttryck eller sexualitet.

Det är också viktigt att Centrum mot våld i nära relation ger våldsutsatta kvinnor och män i samkönade relationer rätt till skydd och hjälp.

- *HBT-planen och dess utbildningar ska följas och förverkligas. Fler behöver utbildning kring HBTQ.*
- *HBT-planens arbete ska i framtiden rikta sig även till queerpersoner.*

Utbilda om våld i nära relationer

Våld i nära relationer drabbar utsatta barn, vuxna och närstående på olika sätt. Anställda i vår gemensamma välfärd möter människor i alla skeden i livet och

har därmed unika möjligheter för att förebygga, upptäcka och finnas till som ett första stöd för personer som har drabbats av våld – direkt eller indirekt. Genom att lära sig identifiera signaler, få kännedom om stödfunktioner och bygga upp samtalsverktyg kan våld förebyggas och stoppas tidigare.

Vänsterpartiet ser positivt på att det nu håller på att arbetas fram en sammanhållen handlingsplan i kommunen då den förra har tio år på nacken och är inaktuell. Mäns våld mot kvinnor är ett allvarligt samhällsproblem som kräver både kunskap och åtgärder för att bryta.

- *Revidera planen "Mäns våld mot kvinnor och barn" från 2006.*
- *Ge kommunens personal, främst inom vård, omsorg och förskola/skola/fritidsverksamhet, utbildning om våld i nära relationer och hur man bemöter och stöttar.*

Stöd till tjejer, kvinnor och barn

Mäns våld mot kvinnor och barns utsatthet är ett samhällsansvar. Kommunen måste därför i större utsträckning än hittills ta ett ansvar för de våldsutsatta kvinnorna och deras barn och för de män som brukar våld. Ett extra stort ansvar krävs till stöd för funktionsnedsatta som ofta blir dubbelt utsatta vid våld i nära relationer. Avgörande är att det finns en tydlig ingång till det stöd som kommunen erbjuder och att det är lätt att ta kontakt. Berörda verksamheter bör kännetecknas av öppenhet och tillgänglighet. Kommunens Centrum mot våld i nära relation bör vara nåbart under dygnets alla timmar.

Vi vill utveckla Centrum mot våld i nära relation så att det innefattar ett skyddat boende i kommunal regi, som komplement till Kvinnohusets verksamhet, samt säkerställa att det finns ett kriscentrum för män där även förebyggande arbete kan bedrivas. Där kan män exempelvis få hjälp att komma ur ett våldsbeteende, men det kan också handla om stöd vid t.ex. skilsmässor och vårdnadstvister. Det är också viktigt att barnens behov tillgodoses genom rätt insatser.

Örebro kvinnohus är en förening som gör ett väldigt viktigt arbete både när det gäller huset som en skyddad plats för många kvinnor och när det gäller föreningens telefonjour. Dessutom finns det inom kvinnohuset barnpedagoger som kan möta de barn som själva utsatts för eller bevittnat våld. Det är viktigt att kommunen fortsätter att stödja denna verksamhet.

För unga kvinnor och flickor finns Örebro tjejjour som har telefon-, chatt- och mejljour att vända sig till. Även denna viktiga ventil är beroende av kommunens årligen återkommande bidrag.

- *Fortsatt stöd för föreningen Kvinnohuset och kvinnojouren.*
- *Fortsatt och höjt stöd för Tjejjouren i Örebro och dess verksamhet.*
- *Åtgärder för att Centrum mot våld i nära relation (CMV) ska gå att nå dygnet runt.*
- *CMV ska utvecklas med större möjlighet till skyddat boende.*

- *Det ska också finnas ett kriscentrum för män.*

Anställ teckenspråkig kompetens

Handlingsplanen för Europas teckenspråkshuvudstad revideras hösten 2016. Det är en viktig plan i ett framtidsytande arbete med frågor rörande teckenspråk och den procentuellt stora befolkningen teckenspråkiga Örebroare. En person som själv har svenskt teckenspråk som modersmål har både den kulturella och den språkliga kompetens som krävs för att säkerställa att handlingsplanen efterlevts. Denna person, som med fördel kan vara döv, kan också vara en nyckelperson i det framtidsytande arbetet som ska göras ihop med de olika intresseorganisationerna och de teckenspråkiga medborgarna. En sådan kompetens behövs i det övergripande arbetet i kommunen.

Örebro som Europas teckenspråkshuvudstad bör också visa att det går att anställa döva personer i kommunens verksamheter.

- *Utvärdera handlingsplanen Europas teckenspråkshuvudstad.*
- *Anställ teckenspråkiga och döva personer i kommunen.*

Information på flera språk

Det händer mycket i Örebro och för att alla örebroare ska kunna ta del av kommunens utbud och aktiviteter är det viktigt att språket inte begränsar. För flera av kommunens verksamheter är det avgörande att örebroarna kan tillgodogöra sig rätt information. Idag är inte mycket information översatt varken till Örebros vanligaste språk eller till lättläst svenska. Detta gäller både i broschyrer och liknande från kommunen, men gäller också kommunens hemsida. I Örebro finns också ett stort behov av att få information på teckenspråk. Vi vill göra en satsning för att bearbeta och översätta kommunens information till flera språk. Dessutom är det viktigt för rättssäkerheten att kommunen följer lagen när det handlar om att erbjuda tolk till den som behöver det i sina kontakter med kommunen.

- *Information från kommunen ska finnas tillgänglig på fler och enklare/begripligare språk, både när det gäller broschyrer och på kommunens hemsida.*
- *Örebroarnas behov av teckenspråket ska beaktas särskilt.*

Vidga relationerna med omvärlden

Örebro kommun har flera vänorter: Drammen i Norge, Kolding i Danmark och Lappeenranta i Finland, Stykkisholmur på Island, Lodz i Polen, Yantai i Kina, Terassa i Spanien och Pau i Frankrike.

Det samarbete som Örebro kommun inlett med Yantai i Kina har inneburit att vi tagit steget utanför Europas gränser. Det är vår uppfattning att Örebro kommun ska fortsätta på den vägen. I dessa tider när Sveriges regering erkänt Palestina som stat öppnar det dörren ytterligare för Örebro kommun att skapa vänorter i Mellanöstern.

Örebro kommun skulle också kunna ha ett stort utbyte av att etablera en vänort i ett utvecklingsland, något som saknas idag. Det är inte bara utanför Sveriges gränser som människors religion eller olika bakgrund är grogrund för

konflikter eller förtryck. Även i vårt land ser vi hur islamofobi och andra uttryck för främlingsfientlighet sprids. Tanken med vänortssamarbeten som fredsbevarare känns därför alltid aktuell. Samtidigt som medborgare från andra länder söker sin tillflykt i Sverige och Örebro är det viktigt att vi riktar våra blickar utåt till några av dessa länder. Vänortssamarbetet ska vara väl förankrat hos Örebros invånare och nyttjas av exempelvis skolorna och föreningslivet.

- *Skapa samarbeten och vänorter i utvecklingsländer.*

Fler bostäder, jobb och bättre bostadsområden

Bostadsbristen har stora konsekvenser både i samhället och för den enskilde. Arbetsökande kan inte flytta dit jobben finns, ungdomar kan inte flytta hemifrån och börja ett eget liv, landets tillväxt och nya svenskers möjlighet till integration hämmas och kvinnor som behöver flytta blir kvar i en våldsamt relation.

Under 2016 togs beslut att sälja 300 av Örebrobostädernas studentlägenheter. Vi är emot utförsäljningar av detta och andra slag eftersom det riskerar att leda till omvandlingar till bostadsrätter eller andra användningsområden än bostäder. Om vi inte kan garantera studentlägenheter blir det också svårt att locka studenter och i förlängningen utbildad kompetens till vår kommun.

Konkurrensbristen gör dock att priserna på nya lägenheter hålls uppe. Därför vill Vänsterpartiet att Örebro kommun skapar sitt eget byggbolag. Ett kommunalt byggbolag kan användas för att hålla nere hyror och kostnader för renoveringar av allmännyttan. Bolaget skulle också kunna ta stort socialt ansvar för praktikplatser och arbetstillfällen för kommunens invånare.

Vi jobbar också för att våra bostadsområden ska bli mer blandade. Ett blandat bostadsbestånd minskar klyftor och segregation mellan människor och ger vinster på olika nivåer. Nybyggnationer ska göras i första hand i redan utbyggda områden och prioriteras i anslutning till befintlig infrastruktur och kollektivtrafik för att nå så många miljöfördelar som möjligt och för att underlätta för folk att göra klimatsmarta val, som att till exempel undvika dagliga bilresor.

Kommunen bör ta ett ansvar i markanvisningen för att det som byggs inte får för höga hyror. Vid nybyggnationen ska det byggas energisnålt och behovet av anpassade lägenheter för funktionsnedsatta ska alltid tas i beaktande.

Om den som bygger en fastighet inte samtidigt tvingas bygga parkeringsplatser innebär det en lägre kostnad vid byggnation och därmed lägre hyror för de boende. Därför vill vi förändra den p-norm som finns i dag. Vi ser ett samhälle där bilen blir allt mindre viktig och där kollektivtrafik och cykel blir de primära fortskaffningsmedlen.

Trots att vi vill att det byggs många bostäder för att motverka bostadsbristen är det viktigt att vi behåller grönytor, parker och natur att vistas i. Brunnsparken behöver en rad åtgärder för att bli en välbesökt park för alla örebroare igen och bör inte bebyggas med bostäder alls.

Att ett kommunägt bolag har ett visst avkastningskrav är naturligt, men utöver det ska ingen extra vinst tas ut ur allmännyttan. Vänsterpartiets hållning är att

hyresgäster i Öbo:s bostadsbestånd inte ska betala för kommunens satsningar med sin hyra.

- *Bilda ett kommunalt byggbolag.*
- *Slopa parkeringsnormen vid nybyggnation centralt.*
- *Bygg fler studentbostäder och billiga hyresrätter.*
- *Slå vakt om hyresrätten och motverka utförsäljningar inom Öbo.*
- *Ta inte ut extra vinstuttag från boende i Öbo:s hyresbostäder.*

Integration i hela Örebro

Vänsterpartiets målområden som genomsyrar vår politik i Örebro kan sammanfattas med ordet integration. Satsningar för fler och billigare bostäder i blandade områden, likvärdig skola, utökad välfärd, sociala insatser, fler jobb, arbetet mot barnfattigdom osv är allt åtgärder som syftar till att det ska finnas plats och möjligheter för alla i Örebro.

Det är med sorg och bestörtning som vi under årtal följt de konflikter som tvingar människor i olika delar av Mellanöstern och Afrika på flykt från sina hem. Det är också skrämmande hur politiken blivit mer och mer kall och nu ser till att färre flyktingar kan ta sig till Sverige. Vi vill vara välkomnande mot flyktingar och driver lokalt en politik som ska möjliggöra att fler kan bosätta sig i Örebro.

Flyktingmottagandet i Örebro under förra året sköttes professionellt på många sätt både av de kommunala verksamheterna och av civila samhället som ställde upp helt frivilligt. Vi vill nu vara med och skapa fler långsiktiga lösningar kring mottagande och välkomnande in i vårt samhälle.

Vi vill att Örebro kommun möjliggör att öppna ett asylboende i kommunen när behovet finns och samtidigt motverkar att privata företag gör sig stora vinster på flyktingarna.

De människor som kommer hit behöver få känna sig delaktiga, viktiga och bli en del av Örebro. Integration för oss handlar om att vi alla ska mötas och ansvaret ligger lika mycket hos de nya örebroarna som hos dem som bott här länge. Vi och alla våra likheter och olikheter behöver mötas i skolan, på arbetsplatsen och hemma i området där vi bor.

Det är också viktigt att vi tar hänsyn till de nyanlända barnens sämre förutsättningar i skolarbetet och kompenserar med resurser i skolan och att vi hjälper till att skapa nya vägar till studier och jobb för ungdomar och vuxna. I Örebro finns ett utarbetat samarbete mellan exempelvis skola och socialtjänst och olika aktörer för jobbskapande kallat Partnerskap och detta ser vi också hur det kan göra nytta i de bostadsområden där många nyanlända bor.

Under asylprocessen kan de asylsökande inte läsa på Svenska för invandrare, SFI, men där har redan studieförbunden och ideella föreningar visat att de med studiecirklar och språkkaféer och andra åtaganden kan täcka upp för det som kommunen inte kan erbjuda. Därför är det - anser vi - nu kommunens uppgift att stötta och ge dem möjligheter att göra detta. Det ska under 2017 finnas sökbara

pengar för folkbildning och föreningsliv att söka för olika integrationsåtgärder.

- *Avsätt medel för sökbara integrationspengar för folkbildning och föreningsliv.*
- *Avsätt medel för Partnerskapssamarbetet.*

Landsbygd med utveckling, mångfald och delaktighet

Vänsterpartiets nationella landsbygdspolitik kräver samordnade insatser på både nationell och regional nivå, men det är också viktigt att kommunen tar sitt ansvar för landsbygden.

Det kan till exempel handla om att skapa varierade boendeformer, så att exempelvis pensionärer kan flytta från sin villa till en bekvämare lägenhet, men fortfarande kunna bo kvar på orten. Blandade boendeformer är också viktigt för att locka nya grupper att bosätta sig utanför staden och för ett större underlag för kollektivtrafik. Mångfald ska uppmuntras men det krävs åtgärder med exempelvis kollektivtrafik för att personer utan bil och körkort ska kunna bo på landet.

Kommunen ska ta vara på det engagemang och den kreativitet som finns hos människor och exempelvis arbeta tillsammans med företag och lokalt föreningsliv för att stimulera lokal bygdeutveckling. Det kan handla om kulturyttringar, föreningsliv, entreprenörskap och mycket mer.

För landsbygdens överlevnad och utveckling är goda kommunikationer viktigt. Vi satsar på kollektivtrafik men det är också viktigt att inte slå undan fötterna för dem som inte kan ersätta bilen med miljövänliga transportsätt. För att boende på landsbygden ska ha samma möjligheter att välja bussen för sina ärenden i staden, vill vi att 3-timmarsbiljetter ska gälla på alla bussar inom kommunens gränser. Kommunen ska också verka för en fortsatt utbyggnad av bredbands- och fibernät.

Utveckling av de gröna näringarna förbättrar oddsen för landsbygden. Det handlar inte bara om jord- eller skogsbruk utan också om besöksnäringen. Det ska tas i beaktning i alla kommunala markärenden. Avsteg från allemansrätten och strandskyddet är inte acceptabla. I Vänsterpartiets förslag om en plan för att öka sysselsättningen inom besöksnäringarna bör stort fokus läggas på naturturism på landsbygden.

Små och medelstora företag är viktiga för att bibehålla samhällsservice och ett aktivt näringsliv i hela kommunen. Vänsterpartiet vill förbättra möjligheterna för små företag på landsbygden att leva och växa.

I Örebro kommun ska klyftorna mellan dem som bor i stan och dem som bor i landsbygd minska. Det ska aldrig vara långt till naturliga möten mellan boende i de mindre bostadsdelarna och exempelvis boende i de stora stadsdelarna i staden.

- *Förstärk möjligheterna till delaktighet, företagande och mångfald på landsbygden.*
- *Utred hur 3-timmarsbiljett kan införas på alla länsbussar inom Örebro kommuns gränser.*
- *Planera för en stärkt besöksnäring på landsbygden.*

SÄRSKILDA SATSNINGAR PER PROGRAMOMRÅDE

Vuxenutbildnings- och arbetsmarknadsnämnden

Att minska klyftorna i samhället och att fördela resurser efter behov är grundläggande för att utjämna skillnaderna i barns uppväxtvillkor. Kommunens arbete med att bekämpa barnfattigdomen är ambitiöst men går för långsamt. Vänsterpartiet är en aktiv part i att förverkliga kommunens ambitioner.

Vårt mål är arbete åt alla. Arbete är grunden för personlig frihet, delaktighet i samhällslivet och självständighet. Vi måste satsa på klimat- och miljöjobb, småföretagande och på att få fler unga i arbete för att Örebro ska växa. Med fler i arbete ökar rättvisan.

Människor med olika bakgrund och erfarenhet är en tillgång i arbetslivet. De ungdomssatsningar som Örebro kommun har startat har hittills gett goda resultat, men vi kan göra mycket mer. Vi vill öka mångfalden i Örebro kommun och vi vill också se fler teckenspråkiga och döva som anställda i kommunen.

Vi vill att alla tjejer och killar i årskurs 9 samt första och andra året på gymnasiet ska vara garanterade sysselsättning under sommaren minst en gång. Funktionsnedsatta ska prioriteras varje år.

De hushåll som i dag har försörjningsstöd och som fått höjt underhållsstöd eller flerbarnstillägg ska inte få sitt försörjningsstöd sänkt. Örebro kommun ska inte tjäna på att staten höjt underhållsstödet för dem med låga inkomster och många barn.

Småföretagare, kvinnors företagande och generationsväxling

De små företagen är viktiga för Sveriges ekonomi och för sysselsättningen. Många småföretagare har startat sina rörelser för att de har spetskompetens inom sitt område, men många har också startat sitt företag för att de diskrimineras på arbetsmarknaden och inte blir anställda. De startar sina egna företag för att kunna försörja sig.

Småföretagen är också en viktig del i att hålla landsbygden och de små bostadsorterna utanför staden levande.

Frisörer, pizzabagare, skomakare, lantbrukare, hälsoföretagare och kioskägare är några exempel på branschfolk som ofta tvingats starta eget för att skapa sig ett jobb. Men oavsett anledningen till att en småföretagare startar sin egen rörelse behövs stöttning. Kommunen kan ställa upp med en service för småföretagare gällande reglementen, formalia och skattelagstiftning. Det ska också gå att få denna hjälp på andra språk än svenska. På det sättet skulle det öka långsiktigheten i företagandet och tryggheten på arbetsmarknaden för den som väljer att starta eget.

Vi behöver satsa på de små företagen eftersom även de stora företagen en gång varit små. Under de närmaste åren kommer en stor andel av svenska företagare att pensioneras. Det är viktigt att satsa på unga och utrikesfödda som vill bli egenföretagare och det finns många positiva effekter med att ta över ett redan befintligt företag. Det kan ske genom ett projekt som sammanför blivande företagare med företagare som söker efterträdare för att gynna generationsväxling.

Vi vet att kvinnor generellt har det tuffare att ta sig ut i näringslivet som företagare. Det kan yttra sig på många olika sätt, därför måste vi stötta och uppmuntra kvinnligt företagande. Det kan handla om nätverk för kvinnor, men också om rådgivning och stöd.

- *Uppmuntra kvinnligt företagande med nätverkande och stöd.*
- *Ge stöd och råd om lagstiftning mm till småföretagare.*
- *Gynna generationsväxling och sammanför blivande företagare med företagare som behöver efterträdare.*

Plan för ökad sysselsättning inom besöksnäringen

Genom tätare samverkan mellan kommunens bolag, näringslivet och kommunala verksamheter vill vi öka antalet arbetstillfällen kopplade till besöksnäring och turism i Örebro. För att skapa fler sådana arbetstillfällen och praktiktillfällen för personer som behöver en väg in på arbetsmarknaden behövs en plan för hur ett utökat samarbete kan utvecklas.

- *Upprätta en plan för ökad sysselsättning inom besöksnäringen.*

Utveckling, forskning, jobb och miljö

Örebro kommun måste arbeta för ökad kunskap i miljöfrågor och med att förändra attityder. Det finns också mycket att vinna på att integrera olika människor på landsbygden och ta hjälp av deras erfarenheter i till exempel jordbruk och gröna näringar.

Det handlar om att alla måste göra sitt och ta ett eget ansvar om vi ska kunna minska vår klimatpåverkan och samtidigt säkerställa matförsörjningen i framtiden. Klimat och miljöomställning är inte bara en nationell fråga. Det är av lika stor vikt med lokal omställning. Miljöomställning minskar inte bara utsläppen och förbättrar miljön, det leder också till arbetstillfällen.

Vi ser ett behov av ett miljöjobbcentrum som kan drivas av kommunen i samverkan med näringsliv, universitet och föreningar. Ett sätt skulle kunna vara att ta hjälp av planerna som redan finns om ett kluster i Kvinnerstaområdet och att involvera arbetsmarknadsenheten och hälsoträdgården och den gymnasieutbildning som redan finns i Kvinnersta. Där finns också redan erfarenheter av samarbete med Restauranghögskolan i Grythyttan och Örebro universitet. Tillsammans kan vi främja miljöforskning, livsmedelsnäring och samtidigt utbilda till och skapa gröna jobb. Det skulle kunna göras genom en bred medverkan av flera olika aktörer.

- *Starta ett miljöjobbcentrum i samverkan med näringsliv, universitet och föreningar.*

Kompetensförsörjning och jämnare könsfördelning

Behovet av personal i omsorgsyrken och förskolan kommer i framtiden att vara stort. Kommunen behöver därför jobba aktivt med kompetensförsörjning och göra det redan nu, ibland tillsammans med andra aktörer. Vi behöver nå både ungdomar och äldre personer, exempelvis nyanlända och ge dem rätt förutsättningar för ett yrkesliv och uppmuntra till arbete inom välfärden där personalbristen snart finns. Vi vet att män i dag är kraftigt underrepresenterade i inom omsorgen och inom förskolan och nu när vi kan rekrytera behöver vi jobba med att utjämna denna obalans. Det gynnar både jämställdheten i samhället genom en normförändring men också till exempel löneläge och arbetsvillkor att yrken har en jämnare könsfördelning. Målet att utjämna könsfördelningen inom dessa yrken behöver avspeglas redan i de utbildningar som ordnas.

- *Jobba aktivt med yrkesutbildningar inom förskola och omsorgen med målet att också nå fler män.*

Feriejobb - en första ingång i framtiden

Genom att tidigt få komma ut i arbetslivet förbättras chanserna att få en försörjning som vuxen. Eftersom arbetslösheten i dag är hög minskar tillgången till de vanliga sommarjobben. Med kommunala feriejobb kan vi se till att denna generation av unga kan ta sina första steg ut på arbetsmarknaden. Det ger också en liten inkomst under sommaren vilket många ungdomar har ett behov av i dag. En särskild garanti ska även ordnas för ungdomar med olika funktionsnedsättningar.

- *Erbjud feriejobb minst en gång åt alla i årskurs nio samt första och andra året på gymnasiet.*
- *Inför en garanti på feriejobb för ungdomar med olika funktionsnedsättningar.*

Trainee i kommunal regi

Traineeprogrammet är ett utvecklingsprogram för unga och en del av en satsning för att få fler tjejer och killar att vilja arbeta i kommunen. Det är ett sätt att visa att kommunen är en attraktiv arbetsgivare. Rekryteringsbehovet är stort när det gäller exempelvis vårdbiträden/undersköterskor och yrkeslärare – men också när det gäller andra yrkesgrupper.

- *Skapa ett traineeprogram för unga tjejer och killar inom kommunens verksamheter.*

Akademisk trainee inom kommunal förvaltning

Att matcha lediga platser med personer med rätt utbildning är ofta en svår utmaning. Avancerade jobb inom kommunal förvaltning efterfrågas allt mer och en nära kontakt mellan kommunen och universitet är avgörande för kommunens kompetensförsörjning. Inom några år ser vi dessutom stora pensionsavgångar som lämnar ett ännu större behov av utbildad personal. För unga akademiker är trainee ett bra sätt att få den yrkeslivserfarenhet som behövs för att få ett yrke inom sitt utbildningsområde.

- *Identifiera anställningsbehov inom offentlig förvaltning där traineeplatser behövs.*
- *Utred hur ett kommunalt traineeprogram ska utformas för unga akademiker.*

Skapa jobb för funktionsnedsatta

Örebro kommun måste bli bättre på att ta vara på alla resurser som finns i kommunen. Personer som inte har hundra procentig arbetsförmåga har viktiga erfarenheter och kompetens som kommunen måste lära sig att dra nytta av. Vänsterpartiet vill att människor med olika funktionsvariationer ska kunna söka anställningar i Örebro kommun men det är också viktigt att vi skapar särskilda arbetsplatser i kommunen för att få in nya grupper i arbetslivet. Vi vill med hjälp av lönebidrag anställa nya medarbetare med olika funktionsnedsättning. Det ger viktig arbetslivserfarenhet för de anställda och en kvalitetshöjning i de verksamheter där de anställs.

- *Skapa ett 20-tal arbeten i kommunala verksamheter till personer med olika former av funktionsnedsättning.*

Svenska med baby

För den som är ny i Sverige är det viktigt att snabbt lära sig språket och komma vidare i arbete eller studier. SFI är en sådan bra start. Men för den som har små barn och är föräldraledig är det svårt att delta i SFI eller annan utbildning. Kommer det flera barn tätt innebär det att introduktionen kan bli uppskjuten flera år. Oftast är det kvinnorna som blir hemma med barnen och vars svenskkunskaper liksom utbildning och arbete blir lidande. För att korta sträckan och stötta föräldrarna att lära sig språket bör kommunen utreda sätt att genomföra språkkurser där barnen kan vara med på olika sätt. De skulle exempelvis kunna erbjudas i anslutning till Familjecentralerna eller som integrationsprojekt med svenskspråkiga föräldrar med små barn.

- *Utred sätt att hålla språkkurser för föräldralediga som är nya i Sverige.*

Programområde barn och utbildning

Sveriges och Örebro's välfärd, demokratiska utveckling och hållbara tillväxt vilar på att alla barn och ungdomar, flickor såväl som pojkar, får möjlighet att utveckla hela sin potential och stimuleras till att spränga hindrande gränser. Barn och unga ska få med sig kunskaper att möta, förstå och agera i ett föränderligt samhälle. Vi gör det möjligt genom att minska klyftorna i samhället.

Alla flickor och pojkar ska ges möjlighet till goda studieresultat oavsett social bakgrund och vilken skola de går i. Vi vill ha en sammanhållen skola för alla. Skolan ska vara helt avgiftsfri och plånboken ska inte styra möjligheten för barnen att följa med på utflykter eller få läxhjälp. Stöd i studier och läxor ska erbjudas i skolan på schemalagd tid av utbildade lärare.

Vi vill motverka segregationen och öka kontaktytor, integration och jämställdhet och säkerställa genuskompetens hos personalen i förskola och skola. Varje barn har rätt att bemötas utifrån sina egna villkor och inte utifrån kön. Vi vill minska barnfattigdomen och att alla barn ska ha samma möjligheter och rättvisa livsvillkor.

Barns och elevers inflytande ska öka. Mobbing och kränkning i skolan, på fritiden och i sociala medier måste stoppas. Arbetet mot mobbing ska vara väl utarbetat och det ska finnas redskap för likabehandling på alla förskolor och skolor. Alla ska veta att kränkningar inte är tillåtna. Skolornas likabehandlingsarbete ska genomföras av en stark antirasism, klimatet kring frågor rörande sexuell läggning och könsuttryck ska vara öppet och ingen ska bedömas olika. Både pedagoger och elever ska känna till att exempelvis rasistiska uttalanden eller beteenden är oacceptabla.

Målet är att barngrupperna i förskolan ska minska. Samtidigt har vi just nu i Örebro en utmaning i att skapa förskoleplatser. Det ställer stora krav på oss som kommun. Därför är det viktigt att vi tillgodoser barnens behov av närvarande vuxna och att vi stärker personalstyrkan i barnomsorgen och på fritidshemmen.

Vi vill att barnens utemiljö ska vara kreativt stimulerande, grön, ätbar och ge barn en naturlig känsla för miljö och hållbarhet. Detta är viktigt eftersom skol- och förskolegårdar för en del barn är det enda stället där de är utomhus under vardagarna.

En skola för möten

När kommunen bygger nya grundskolor och ritar upp upptagningsområden för dessa bör det ske med syfte att skapa skolor med mångfald. I de lägre åldrarna bör vi ta hänsyn till närheten till skolan för att trygga skolvägen medan äldre elever kan ta sig lite längre sträckor.

Det finns flera fördelar med att elever med olika bakgrund och förutsättningar blandas. Dels har det en positiv utveckling på kunskapsnivån och gör skolan mer likvärdig, dels är det i enlighet med läroplanen för grundskolan att mötas över kulturella och socioekonomiska gränser för att skapa en bättre förståelse i samhället i stort. Boendesegregation i kombination med friskolesystemet och fria skolvalet har segregerat skolorna i Örebro och detta är något som vi måste hitta vägar att jobba mot.

Vänsterpartiet har ställt sig bakom den förändring som ska genomföras för elever i åk 7-9 i Vivalla och Lundby som gör att dessa elever inte får Vivallaskolan som anvisningsskola utan istället hänvisas till fyra andra skolor i kommunen. Det har vi gjort både för att vi ser att en förändring krävs för ökad måluppfyllelse för eleverna och för att vi ser fördelar med att låta elever från Örebros olika bostadsområden mötas i skolan.

- *Skolplaneringen ska vara långsiktig och i den mån det är möjligt motverka vinstdrivna friskolor och homogena klasser.*

En normkritisk genusmedveten förskola och skola

Barn och unga ska få utvecklas utifrån sin person, inte sitt kön. Med medveten och utbildad personal i förskola, skola och på fritidshem stimuleras barnens upptäckarglädje och lust att lära. En kontinuerlig fortbildning av personalen är viktiga redskap i arbetet för att alla, flickor som pojkar, ska nå kunskaps- och värdegrundsmålen. Det finns personal som arbetar normkritiskt, men vi saknar ett helhetsgrepp i Örebro kommuns förskolor. Genusmedvetenheten och kunskaper om de mekanismer som ligger bakom hur ojämställdhet skapas måste finnas överallt, hos all personal.

Vänsterpartiet vill att förskolepersonalen ska få ta del av en normkritisk utbildning inom en tvåårsperiod och att alla lärare och fritidshemspersonal får det inom en treårsperiod. Målet är att personalen ska ha metoder och verktyg för att arbeta normkritiskt och med jämställdhet. Vi vill dessutom att en av kommunens förskolor blir särskilt specialiserad på genus och normkritik. Förskolan ska fungera som en pilotförskola som kan sprida sina erfarenheter och kunskaper. Personalen får genomgå fortbildning, utbildning och utarbeta förhållningssätt samt verktyg för den pedagogiska verksamheten. Arbetet ska baseras på forskning och vi ser gärna att det sker i samarbete med Örebro universitet. Syftet är att erfarenheter och kunskap sedan ska spridas i alla kommunens förskolor.

- *All personal i förskola, skola och på fritidshemmen ska utbildas i normkritik, genus och jämställdhet.*
- *En pilotförskola väljs ut för att jobba extra fokuserat med normkritik och genus för att bli kunskapspridare i kommunen.*

Förbättra förskolan

Antalet barn i Örebro ökar och det är ju underbart. Det innebär att vi måste bygga ut med många nya förskoleavdelningar. Samtidigt som vi måste ordna många nya platser får vi inte glömma att jobba för mindre barngrupper och fler vuxna i förskolegruppen.

För barnens utvecklingsmöjligheter är det viktigt att fokusera på modern pedagogik och livslångt lärande, inte förvaring och tillsyn. Det bör finnas förskollärare på alla förskoleavdelningar.

Vi vill också säkerställa att alla som behöver barnomsorg ska erbjudas det, oavsett vilka tider på dygnet som behovet uppstår. Detta måste kommunen kunna erbjuda med kort varsel. Genom att skapa fler barnomsorgsplatser på kvällar, helger och nätter möjliggör vi att fler kan tacka ja till jobb. Det ökar skatteintäkterna och minskar utgifter för exempelvis försörjningsstöd för kommunen. Det är en utveckling som gynnar alla.

- *Jobba mot mindre barngrupper och färre barn per vuxen i förskolegruppen.*
- *Se till att familjers behov av barnomsorg tillgodoses över hela dygnet med exempelvis fler nattisplatser.*

Barnskötarlyft med språksatsning

Att ha ett språk att kommunicera med är livsviktigt. Barns språkutveckling börjar långt innan de börjar läsa och skriva, därför är just språkutveckling en av de viktigaste sakerna som förskolan ska jobba med. Det handlar inte bara om att läsa böcker med barnen utan om att utforska ett språk på olika sätt, genom musik, teater, spel eller annat som fångar barns intresse. Forskning visar också att det är bra att jobba med flerspråkighet för språkutvecklingen, särskilt i de grupper där barnen talar olika förstaspråk eller olika språk i sina familjer. Där spelar den flerspråkiga personalen en viktig roll som vi ska ta tillvara. Barnskötarna i vår verksamhet, där de flesta utlandsfödda finns, har inte samma pedagogiska utbildning som förskollärarna, men kan i det här fallet vara en viktig nyckel för att få ett fruktbart arbete med barnens språkutveckling. På Örebros förskolor ser vi dock en ojämlikhet när det gäller personalgruppernas utformning. Vissa förskolor har en hög andel förskollärare medan andra har en större andel barnskötare. Dessutom är fördelningen av personal som inte har svenska som förstaspråk ojämt fördelad över kommunen. Vi i Vänsterpartiet tycker att det är bra att vi i vår verksamhet med barnen har utlandsfödd personal. Kommunens anställda ska avspegla Örebros population. Dessutom är personalens olika erfarenheter och kunskaper viktiga att ta tillvara. Vi vill göra en särskild satsning inom personalområdet för förskolan. Dels handlar det om att säkerställa förskollärartäthet på förskolorna för att göra personalgruppernas utformning mer jämlik, dels om en satsning för att ge barnskötare fortbildning och verktyg för att jobba med språkutveckling.

- *Inför ett barnskötarlyft med språksatsning i förskolan.*

30 timmars förskola

Förskolan ska vara den plats där barnens pedagogiska miljö står i fokus. Barn som har gått i förskola får flera positiva effekter under skolåren: bättre skolprestationer, bättre social anpassning och en lägre förekomst av utagerande beteendeproblem. Dessutom utvecklas språkkunskaperna snabbare hos barn som går i förskola, vilket får stora positiva integrationsmässiga konsekvenser. Att utöka rätten till vistelsetid på förskolan under dagtid för barn till föräldralediga och arbetssökande stärker barnens rätt till utbildning oberoende av familjens situation. Det ger dessutom barnen större kontinuitet i lärandet. Flera kommuner har redan tagit beslut om att erbjuda dessa barn mer än de lagstadgade 15 timmarna.

Vänsterpartiet vill dock inte att en sådan satsning påverkar barngruppernas storlek eller antalet barn per vuxen i förskolan. Det är därför viktigt att satsningen genomförs med en grundlig utredning i botten så att rätt medel avsätts. Satsningen får inte genomföras på bekostnad av personalens eller barnens arbetsmiljö.

- *Målet är rätten till 30-timmars vistelsetid för barn till föräldralediga samt arbetssökande i Örebro kommun. Kostnaden för detta måste utredas.*

Mer personal – bredare kompetens – i skolan

Alla barn fungerar olika i skolan. Vi ser att det finns stora behov av att möta barn med särskilda behov på rätt sätt. Ett barn som blir sittande hemma och inte tar sig iväg till skolan är en stor förlust och ett stort misslyckande för samhället. Ibland handlar det om att coacha en lärare för att möta eleven på rätt sätt, men ibland handlar det om att hitta en annan slags skolform, ändra grupper eller hitta väldigt individuella lösningar. Barn ska inte behöva vara stöpta i samma form utan skolan ska kunna möta alla. Därför vill vi säkerställa att behoven tillgodoses och att vi har all specialkompetens som behövs i skolan. Det kan förutom fortbildning av befintliga lärare handla om att det ska finnas elevassistenter, speciallärare och specialpedagoger att tillgå när behovet finns. Naturligtvis ska det också finnas goda samarbeten med skolpsykologer, kuratorer, elevassistenter och skolsköterskor som tillsammans eller var för sig kan säkerställa att barnet klarar av sina skolår efter egen förmåga.

- *Säkerställ att alla barn får rätt hjälp utifrån sina egna förutsättningar. Fler speciallärare och specialpedagoger i skolan.*

Halvera köttkonsumtionen i skolmatsalen

Vegetarisk mat är både bra för hälsan och för klimatet. Örebro kommun har högt satta klimatmål och jobbar bland annat med att minska matsvinnet i kommunen. En allt större andel av kosten som serveras är ekologisk men nu vill vi ta steget längre och minska köttkonsumtionen. Vänsterpartiet vill halvera köttkonsumtionen på förskolor och skolor i kommunen. Det ger direkt minskad klimatpåverkan när kommunen köper in mindre kött. Genom att lära barn och unga att välja vegetariska alternativ får det också en positiv inverkan på framtida klimatutsläpp.

- *Ge skolköken i uppdrag att halvera köttkonsumtionen till förmån för mer vegetarisk mat.*

Läxhjälp och studiehjälp på schemalagd skoltid

Alla barn och unga ska ha lika möjligheter att utvecklas i skolan och i samhället. Det är nödvändigt för ett samhälle på lika villkor, fritt från klyftor och orättvisor. Skolan ska vara helt avgiftsfri och plånboken ska inte styra möjligheten för barnen att få läxhjälp eller delta i skolans aktiviteter.

Hemläxor gör skolan ojämlik. Den som har någon där hemma som har tid och möjlighet att hjälpa till med läxan får ett försprång mot den som inte har den hjälpen. Därför vill vi i Vänsterpartiet säkerställa att hemläxor inte ges slentrianmässigt utan undviks såvida eleven inte kan klara av uppgiften utan stöd. Studiestöd ska erbjudas i skolan på schemalagd tid.

- *Inför läxhjälp och studiehjälp på schemalagd skoltid av utbildade lärare.*

Ifrågasätt normer i högstadieskolorna

Skolan och förskolan sorterar inte bara efter klass utan även efter kön och olika förväntningar och krav ställs på flickor och pojkar. Skillnader i betyg och den psykiska hälsan ser olika ut beroende på kön. Att motverka sådana orättvisor är viktigt. Ofta är dock pedagogers genuskompetens varierande och många känner att de saknar verktygen och kunskapen för att bedriva ett sådant arbete. Det finns också många tvingande normer och faktorer utanför skolan som påverkar unga människor. "Machofabriken" är ett utbildningsmaterial som är framtaget av Sveriges Kvinno- och Tjejjourers Riksförbund (SKR), Riksorganisationen för kvinnojourer och tjejjourer i Sverige (Roks) tillsammans med Män för Jämställdhet. Materialet är anpassat till arbete med ungdomar och bygger på filmer och övningar som med fördel kan ämnesintegreras och passas inom så väl samhällskunskap och svenska som livskunskap. Vissa skolor i Örebro har redan börjat prova Machofabriken.

- *Samtliga Örebros högstadieskolor ska köpa in och börja arbeta med utbildningsmaterialet "Machofabriken".*
- *En ansvarig lärare per skola ska delta i utbildning om hur man arbetar med materialet.*

Genuskompetens i studie- och yrkesvägledningen

De val unga gör i form av studier och yrkesliv styrs i hög grad av faktorer som kön och klassbakgrund. Här måste skolan bli bättre på att erbjuda vidgade vyer för barn och unga angående deras framtida yrkesliv. Ett viktigt led i detta arbete är en aktiv studie- och yrkesvägledning i hela grundskolan och en studievägledarkår med goda kunskaper i genusfrågor.

- *Fortbilda alla studie- och yrkesvägledare genom seminarie/temadag om hur ungas studie- och yrkesval påverkas av genus och klasstillhörighet.*

Duschbås i skolorna

Det kan finnas många olika skäl till att inte vilja duscha gemensamt med sina kamrater efter gymnastiklektionen. De elever som vill undvika detta riskerar tyvärr också att undvika själva gymnastiklektionen. Det påverkar inte bara barnet/ungdomens psykiska och fysiska hälsa att utebli från gymnastiklektionen utan även - i äldre åldrar - betygen. För att kunna tillgodose olika önskemål om avskildhet vid ombyte efter gymnastiken bör duschtrymmen som skolorna nyttjar ha minst ett avskilt duschbås eller annan lösning för avskildhet.

- *Kommunen måste samverka med fastighetsägarna om att möjliggöra duschbås där skolorna har gymnastiklektioner.*

Bredare sex- och samlevnadsundervisning

För att kunna ge de ungdomar som idag växer upp i ett allt mer sexualiserat samhälle jämställda värderingar, en stark självkänsla och en trygg könsidentitet måste vi följa med i det informationsflöde som i synnerhet ungdomar utsätts för. Vuxna som arbetar med ungdomar måste vara medvetna om hur det samhälle unga växer upp i ser ut, hur sexualiseringen av samhället påverkar ungdomar och deras liv. Särskilt tonåringar har många funderingar och frågor kring sexualitet som ibland inte blir besvarade i skolans sex- och samlevnadsundervisning. Det är tyvärr heller inget nytt problem att flickor och tjejer sextrackasseras av jämnåriga eller äldre killar och män utan är en del av det ojämställda sexualiserade samhället. Skolan spelar här en oerhört viktig roll för att motverka nya sådana handlingar. Sex- och samlevnadsundervisningen bör utvecklas och till exempel i högre grad ha ett genusperspektiv och aktivt bemöta de ojämställda normer och inspel som ungdomar får från andra håll. Undervisningen bör även ifrågasätta heteronormativiteten i samhället, innehålla HBTQ-perspektiv och handla om respekt för andra människor och om självkänsla.

- *Fortbilda samtliga ansvariga lärare för sex- och samlevnadsundervisning i frågor rörande genus, heteronormativitet och ungdomars nätvanor.*

Barns utemiljö ska vara stimulerande, grön och ätbar

Vänsterpartiet har i förhandlingar med regeringen fått igenom en satsning som ska gå till kommunerna från hösten 2016 för att förbättra utemiljön vid förskolor, skolor och fritidshem.

För många barn finns inte tid eller möjlighet till annan utevistelse än den som sker i förskola, fritids eller skola och därför är denna miljö extra viktig.

Det finns i Örebro en inventering av förskolegårdar som visar att många av förskolorna har behov av satsningar på just barnens utemiljö. En liknande kartläggning behöver göras angående skolgårdar.

Det handlar om att skapa kreativa lärorika miljöer där barnen kan utforska, leka och få fysisk aktivitet. Genom att skapa en närhet till och kunskap om det som grov genom att odla, vårda och äta av det som barnen själva har valt ut och planterat sås ett frö inför framtiden. På det sättet ger vi barnen ett självklart förhållningssätt för framtiden om hållbar utveckling och lokalt producerad, hälsosam mat. Det ger även unika pedagogiska verktyg för att uppfylla läroplanens mål att på ett lekfullt sätt lära genom konkreta upplevelser. Odlingslotter ska vara lika naturligt på förskole- och skolområdet som möjligheter till fysiska aktiviteter så att barn får växa på flera sätt.

Satsningen på barns utemiljö innebär också en ökad sysselsättning. Där kan kommunen ta sitt sociala ansvar.

- *Satsa på barns utemiljö på förskolor och skolor. Det ätbara och gröna inslaget ska genomsyra alla satsningar.*
- *Säkerställ att ytan på utemiljön motsvarar minst Boverkets rekommendationer vid nybyggnation eller utbyggnad av förskolor och skolor.*

Ge nyanlända barn en bra start i utbildningen

Vi vet av erfarenhet, då nästan en tredjedel av alla barn i Örebros grundskolor idag har ett annat modersmål än svenska, att barnen som kommer hit från andra länder har mycket olika behov. Tidigare skolgång skiljer sig markant och många bär på svåra trauman efter år av krig, förföljelse och exil i flyktingläger. Vi vill säkerställa att de nyanlända får en bra start i Sverige genom olika åtgärder. Det kan till exempelvis handla om att ge mer resurser till elevhälsan och till klassrummet. Det är också viktigt att det finns studiehandedare och modersmållärare som kan stötta eleverna extra.

- *Förstärk skolans verksamhet riktad mot nyanlända barn.*

Erbjud kulturupplevelser i förskolan

I dag erbjuds elever inom Örebros grundskola att ta del av till exempel teaterutbud från olika aktörer. Vänsterpartiet ser detta som ett viktigt inslag, inte bara i lärandet utan också i utvecklingen hos barn och ungdomar. Genom kulturen kan barn lära sig att förstå samhället, sig själva och andra men också få möjlighet till att se nya världar än den de själva lever i. Vi ser dock att kulturen spelar stor roll redan tidigt i åldrarna. Därför vill vi att kommunen utökar sina medel för att erbjuda även förskolan olika typer av kulturupplevelser som exempelvis teater.

- *Utöka medlen för kulturupplevelser för förskolan.*

Programområde Social välfärd

Vi vill bygga världens bästa välfärd – utan vinstintressen. Vi vill öka den enskildes inflytande över den egna omsorgen. Det betyder rätten att kunna bestämma över vilken hjälp man får, hur den utförs och av vem. Det betyder inte att tvingas välja mellan olika utförare med stela paketalösningar och vinstintresse. Kommunen måste ta tillbaka de boenden man har på entreprenad, Lagen om valfrihet (LOV) ska slopas, mer social behandling ska skötas på hemmaplan och de misslyckade försöken med utmaningsrätten måste avskaffas.

Ojämlika och ojämställda levnadsvillkor är ett av de främsta skälen till social och psykisk ohälsa och utanförskap. Där behövs ett förebyggande arbete. Det sociala arbetet ska heller inte präglas av vinstjakt som vi ser på vissa HVB-hem utan med långsiktigt perspektiv för individen. Vi vill öka antalet vårdplatser för ungdomar i egen regi.

Allt socialt arbete och omsorg i Örebro ska naturligtvis präglas av ett jämställdhetsperspektiv och personalen ska få utbildning i HBTQ-frågor och om våld i nära relationer.

Villkoren för de anställda i omsorgen måste bli bättre. Genom jämställdhetsarbete i lönesättningsarbetet, utvecklade arbetsmodeller för att motverka delade turer och ett mer flexibelt friskvårdssystem kan vi skapa en bättre arbetssituation som i förlängningen även innebär en bättre äldreomsorg för alla. Vi vill också att kommunen arbetar med olika typer av arbetstidsinnovationer.

Vi vill förbättra stödet till kvinnor och män med funktionsnedsättning, främst med inriktning på att skapa möjlighet till eget boende och arbete. En viktig ledstjärna är att få alla människor att uppnå sin fulla potential, vare sig det rör sig om arbete, studier eller att klara av vissa hushållssysslor.

Seniorer på läger

I Örebro finns cirka 5 400 ensamboende personer över 75 år.

Det finns flera exempel i forskningen som visar att äldre mår sämre av ensamhet. Det är därför viktigt att vidta åtgärder för äldres folkhälsa och livskvalitet.

Vi vill att kommunen hittar olika sätt att göra något för denna grupp ensamstående seniorer. Ett sätt är att ordna så att en grupp kan åka iväg ett par dagar på internat – som kan kallas för läger för den som vill. Det kan innebära att få några dagar miljöombyte, bli serverad mat som äts tillsammans med andra, få nya bekanskap och möjlighet till olika aktiviteter utifrån önskan och möjligheter.

När en stor majoritet av de äldre är kvinnor (75%) bör det också beaktas att fler kvinnor än män får delta på resorna eller lägren.

Insatsen kan genomföras av kommunen med hjälp av annan aktör tex i civila samhället och det kan först göras på prov med engångspengar avsatta. Om det krävs en liten summa i insats från deltagaren bör den inte vara högre än ca 100 kronor/dygn.

Det kan också kombineras med andra aktiviteter som inte innebär övernattningsmen där samma kollo-gång kan få fortsätta träffas under olika former och aktiviteter.

- *Ordna läger för ensamboende seniorer över 75 år.*

Arbetsmiljö inom äldreomsorg

Välfärden i Sverige står inför stora utmaningar där den största är kommande personalbrist inom flera olika yrken. En äldreomsorg med god kvalitet till de äldre i behov av stöd, kräver trygg och välmående personal. För det krävs att Örebro kommun ses som en attraktiv arbetsgivare och det gör man inte just nu. Tvärtom är kritiken mot arbetsmiljön inom äldreomsorgen mycket skarp där personal slutar och sjukskrivningstalen är alarmerande. Örebro kommun måste därför arbeta aktivt för att locka erfaren och kompetent personal till sig, framförallt inom omsorgsyren. Det är också viktigt att ungdomar ser att arbete inom välfärdssektorn och Örebro kommun är en intressant framtid. För att lyckas med det krävs en progressiv personalpolitik och vi ser stora behov av omdaningar av arbetsmiljön inom äldreomsorgen, och presenterar ett paket med lösningar.

Vänsterpartiet vill att Örebro kommun genomför ett tidsbegränsat försök med arbetstidsförkortning. Huvudsyftet är att se vilka effekter ett sådant projekt skulle kunna få. Vi är intresserade av de förändringar som personalen upplever i samband med projektet vad gäller allt från hälsopåverkan (såväl subjektiv som objektiv) till möjligheten att skapa fler jobb. Utöver detta är vi intresserade av att belysa vilka samhällsekonomiska vinster som kan göras av andra aktörer i samband med projektet. Vi menar att sex timmars arbetsdag är ett viktigt steg mot jämställdhet eftersom det skulle göra det möjligt att kombinera heltidsarbete med familjeliv på ett enklare sätt. Personalen ska inte påverkas negativt lönemässigt av försöket.

Utöver projektet med sex timmars arbetsdag finns flera former av arbetsinnovationer och nyskapande metoder som förvaltningen själva ska kunna initiera för att höja attraktiviteten i omvårdnadsyrket och för att skapa arbetsplatser med god kvalitet.

Vi vill också förbättra och snabba på introduktionen för nya anställda genom att underlätta för handledare och erfarna mentorer. Genom att kunna avsätta tid och kraft som inte påverkar det vanliga arbetet tror vi att handledarna kan göra ett bättre jobb och att arbetsmiljön blir bättre för både befintlig och ny personal.

- *Inför försök med sex timmars arbetsdag på en eller två enheter i äldreomsorgen.*
- *Arbeta med olika former av arbetstidsinnovationer*
- *Verka för nyskapande metoder för att förbättra arbetsmiljön inom äldreomsorgen (Avlasta arbetsuppgifter från jobbtunga yrkesgrupper)*
- *Skapa ett upplägg för att underlätta handledarskap och mentorskap för nyanställda och praktikanter*
- *Avveckla TES-systemet och bygg en ny demokratisk organisation inom hemvården.*

Avskaffad LOV ger mer pengar till verksamheten

Omställningen till Lagen om valfrihet, LOV, inom vård och omsorg har inneburit stora kostnader för kommunen. Det är pengar som nu sparas in i verksamheterna. Vänsterpartiet vill avskaffa LOV:en, satsa på mer personal inom vård och omsorg. I dag väljer kommunen utförare åt den som inte själv väljer. Många äldre tror nog att de automatiskt hamnar i kommunens omsorg men så är det inte. Med nuvarande system är det bara en av 40 som inte själva väljer som kommer att få kommunal omsorg. Det gör att antalet arbetstillfällen i kommunen snart kommer att ha minskat drastiskt.

- *Avskaffa Lagen om valfrihet, LOV i hemvård och daglig verksamhet.*

Mer egentid i äldreomsorgen

Vänsterpartiet vill ha verklig valfrihet för alla som har behov av omsorg. Med det menar vi att alla örebroare som har rätt till äldreomsorg ska få två timmar i veckan då de själva får välja vad de vill ha hjälp med. De får fritt välja om de vill ta ett extra långt bad, ta en promenad, eller bara sitta och prata.

Egentiden möjliggörs genom vår satsning på fler fasta heltidstjänster i omsorgen. Fler heltider innebär en ökad kontinuitet i schemalagningen och gör plats för mer tid med personalen för de äldre.

- *Inför två timmars egentid avgiftsfritt för de äldre i äldreomsorgen genom att öka bemanningen.*

Äldreomsorg på svenskt teckenspråk

Örebro har många teckenspråkiga invånare och därför behövs också teckenspråkig personal i kommunens verksamheter för att vi ska kunna ge bästa möjliga service. När det gäller omsorg för äldre eller funktionsnedsatta teckenspråkiga medborgare har vi sett att de löper större risk att känna sig otrygga. Det beror till stor del på att de inte får omsorg av personer som talar deras förstaspråk. Döva personer kan inte berätta om sina behov för omsorgspersonalen och de får ingen social stimulans när de inte kan tala med någon.

Vänsterpartiet vill att Örebro kommun möjliggör för ett teckenspråkigt service- och/eller särskilt boende i kommunen. Det skulle garantera att äldre teckenspråkiga skulle få en trygg äldreomsorg, där personal och andra boende i huset kan kommunicera på samma språk och har kännedom om samma kulturella miljö. Det skulle också bidra till att fler döva och teckenspråkiga kunde få jobb i kommunen. Om behovet finns ska naturligtvis även hemtjänsten ha teckenspråkig personal.

- *Tillsammans med döva och teckenspråkiga medborgare ska behovet av omsorg för döva och teckenspråkiga ses över.*
- *Öppna ett boende för äldre där huvudspråket som talas bland personal och boende är svenskt teckenspråk.*

Trygg nattbemanning hos våra äldre

När sparkrav dyker upp inom äldreomsorgen är det personalen som blir färre. Det gör att det inte alltid finns tillräckligt med personal för att tillgodose de äldre med tillräcklig tillsyn under hela dygnet och för att erbjuda meningsfull sysselsättning och aktiviteter. Vi menar att äldreomsorgen behöver vara trygg och det blir den genom att det alltid finns personal som har tid för de äldres behov. Det innebär också en säkrad bemanning nattetid.

- *Förstärk nattbemanningen i äldreomsorgen.*

Satsa på förebyggande insatser och vård på hemmaplan

Ett hundratal barn och ungdomar placeras varje år på boenden i olika delar av Sverige. Det saknas kontroll och granskning av den omsorg som dessa unga killar och tjejer får och vi har därför i dagsläget ingen möjlighet att veta vilket resultat placeringarna leder till. I vissa fall behövs givetvis specialistkompetens som inte finns i Örebro, men för flera av ungdomarna vore vård på hemmaplan bättre än vård långt hemifrån. Att även under behandlingen ha närhet till familj och kontaktnät är en framgångsfaktor som ger trygghet och varaktig verkan. Förankringen i hemmiljö underlättar återgång till ett liv efter behandling. Detta kan naturligtvis gälla även i behandling av vuxna genom olika insatser. Externa vårddköp både för placeringar av barn och ungdomar och placeringar för vuxna svarar för en stor del av socialtjänstens budget och är anledningen till att budgeten inte var i balans under 2015. Detta har gått ut över myndighetsavdelningen där personalförstärkningar som borde ha gjorts i takt med att ärendemängden ökat inte har genomförts. För att få bättre kontroll på

nämndernas ekonomi och för att se till att vi behåller kompetens och personal på socialkontoret vill Vänsterpartiet ta ett grepp om vårddöpen. Genom att minska dessa köp kan utrymme frigöras för att starta ett boende med behandling i Örebro närmiljö. Vård på hemmaplan kan också handla om öppenvård där individen kan bo kvar i hemmiljö men få behandling i lämplig verksamhet. Vi kan på detta sätt förbättra det sociala arbetet samtidigt som vi motverkar en bransch där vissa oseriösa utförare tar ut höga avgifter för bristfällig vård. Det frigör också resurser, spar restid och vi kan satsa på arbetsmiljö för våra socialsekreterare och säkra kompetensförsörjning för kommunen.

- *Starta ett boende för vård på hemmaplan för ungdomar i Örebro.*
- *Utred andra sätt att behandla på hemmaplan, till exempel genom öppenvårdsinsatser av olika slag.*

Uppsökande verksamhet mot hemlöshet

Bostadsbristen i Örebro gör det allt svårare att hjälpa hemlösa tillbaka till ett värdigt liv. Det behövs ett förebyggande arbete mot hemlöshet. I dag finns ingen uppsökande verksamhet mot vuxna utan barn. Vänsterpartiet vill ge socialtjänsten resurser till att samverka med hyresvärdar och sjukvård för att kunna söka upp människor som inte klarar av att hantera sin vardagsekonomi på egen hand. Detta skulle ge möjlighet att utreda vilken hjälp som behövs i ett tidigt skede och människor i utsatta situationer skulle kunna få kontakt med psykiatri eller missbruksvård innan problemen blir så allvarliga att de leder till hemlöshet.

- *Motverka hemlöshet genom uppsökande socialt arbete.*

Utsatta EU-medborgare

Under senare år har antalet utsatta EU-medborgare som sökt sig till Sverige och Örebro ökat. Frivilligorganisationer har tagit ett fint ansvar för att lindra de mesta akuta situationerna, framförallt när det gäller sovplatser vintertid. Bristen på långsiktiga nationella och internationella lösningar är dock stor. Många av våra hitresta EU-migranter är romer som också utsätts för diskriminering utifrån just den aspekten och det är viktigt att vi i kommunen jobbar för att öka förståelsen och säkerställa att våra EU-medborgare får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda utan att behöva utstå övergrepp, trakasserier eller förtryck.

- *Säkerställ att utsatta medborgare får stöd och mänskliga rättigheter tillgodosedda.*

Programområde samhällsbyggnad

Örebro ska vara en kommun som utvecklas. Genus- och barnperspektivet måste finnas med i stadsplaneringen och genom planering och byggnation kan vi också bygga bort segregation och klyftor. Vi vill att Örebro ska ha alla slags boendeformer blandade i våra områden, även på landsbygden, men hyresrätterna behöver bli fler, framförallt billiga hyresrätter för unga och studenter. Det behövs hyresbostäder även i kommunens ytterområden, men det förutsätter att mer än bostäder erbjuds. Det borde ligga i kommunens intresse att ha en attraktiv landsbygd. Vi ser också en nytta med att flytta de kommunala bolagens huvudkontor ut från centrum till olika stadsdelar.

Det ska kännas tryggt i Örebro för alla, oavsett könstillhörighet, sexuell läggning, ålder, etnicitet eller religiös övertygelse. Genom virtuella trygghetsvandringar via kommunens hemsida kan alla örebroare vara med och identifiera otrygga platser och förbättra dem.

Miljö- och klimatarbetet måste gå framåt och det ska vara lätt att vara miljömedveten i Örebro. Möjligheten till en god hälsa, rekreation och naturupplevelse ska vara nära till hands för alla örebroare. Vi vill jobba för ett samhälle där vi tillsammans kan ha inflytande över naturen och där inte privata bolag får ta över mer och mer av vårt offentliga rum, så som skett i Kilsbergen. Samtidigt vill vi uppmuntra till friluftsupplevelser i tätorten i våra parker och grönområden. Vi ser också som en viktig uppgift för kommunen att säkerställa tillgången på ekosystemtjänster och gröna korridorer för växtpollinering.

Vänsterpartiet vill satsa på de boende på landsbygden men också på naturturismen. Det är en besöksnäring som skapar många jobb. Den besöksnäring som kan leda till utvecklingen av den lokala miljön och skapar långsiktiga arbetstillfällen behöver få sina intressen bättre beaktade vid planering av markanvändning, skogsbruk, infrastruktur och kollektivtrafik. Det är därför också viktigt att kommunen alltid jobbar för att ingen inskränkning av allemansrätten och strandskyddet sker.

Vårt samhälle ska vara tillgängligt för alla oavsett funktionshinder. De offentliga toaletterna behöver vara avgiftsfria inte bara för män utan även för funktionsnedsatta och kvinnor.

Kulturen måste vara en obunden kraft i samhället och är en avgörande del av demokratin. Samhället har ett ansvar för att ge alla människor möjlighet att använda konstens och kulturens olika uttryck. Det ska finnas ett rikt kulturliv som riktar sig till såväl vuxna som barn och till människor med olika språk. Vi vill satsa på folkbildningen, lyfta lokalt kulturutövande och bredda kulturutbudet.

Den ätbara gröna staden och hållbara kommunen

Vänsterpartiet har varit med och drivit frågan om en ätbar park i Örebro och en sådan finns nu i Karlaparken. Nu tänker vi större och vill göra Örebro till en ännu hållbarare och grönare stad. Örebro växer och fler invånare ska ta plats i våra gemensamma offentliga rum. Gröna och ätbara inslag i stadsmiljön blir därför allt viktigare både för livskvaliteten, men också för klimatmedvetenheten hos örebroarna. Kommunen har högt uppsatta klimatmål som kräver en ekologisk omställning. Vi bör sträva efter en högre grad av självförsörjning av livsmedel och kommunens stadsplanering bör ta sikte på en generellt mer hållbar kommun.

Sedan tidigare drivs ett framgångsrikt projekt av folkbildningen för att öka den här medvetenheten och att etablera stadsodlingar. Det här och andra initiativ i civilsamhället för stadsodling måste stöttas.

För att nå en högre grad av självförsörjning behövs tydliga mål och strategier för ekologisk mångfald och ekosystemtjänster. I stadsmiljön behöver kommunen etablera gröna korridorer för pollinerande insekter och införa fler ätbara inslag i parker, lekplatser och på skolgårdar. För oss är det också viktigt att de gröna korridorerna fungerar både som rekreation för Örebroarna och som fungerande ekosystemtjänster. Därför är det viktigt att man i de gröna stråken fokuserar på framförallt inhemska växter och blommor. I anslutning bör vi också uppföra kommunala insektshotell för att hjälpa pollinerare på traven.

Både på landsbygden och i närheten av staden måste kommunen tydliggöra sitt ansvar för bevarandet av odlingsbara marker. För oss är det viktigt att kunna hålla två tankar i huvudet samtidigt. Både att tillgängliggöra mark för nya bostäder, men samtidigt se till att framtida generationer har tillgång på lokalproducerade livsmedel. Det behövs tydliga strategier för att motverka monokulturer och ekologisk enfald. Istället bör kommunen på olika sätt stötta och främja närodling av ett varierat utbud av livsmedel.

- *Stötta civilsamhällets projekt med stadsodling*
- *Verka för sammanhängande gröna korridorer i centrala Örebro, främja inhemska arter och inrätta kommunala insektshotell.*
- *Inventera och säkerställ tillgången på odlingsbar mark inom kommunen*

Självförsörjande på klimatsmart el

Örebro kommun ska minska klimatpåverkan genom att minska energiförbrukningen och elanvändningen. Alla verksamheter inom kommunen behöver ta sitt ansvar för att detta ska bli möjligt. Våra barn och unga lär sig från våra praktiska exempel. Vi vill visa att det går att spara mycket energi i fastigheter utan att det kostar pengar. Det visar bland annat erfarenheterna från EPC-projektet som pågått i Örebro kommun. Den mest miljövänliga kilowatt-timmen är den som inte används. Kommunen har redan tagit ett steg framåt i och med planeringen av vindkraft. Nu är det dags att ge sig in på solenergi.

Solceller är inte bara ett klimatsmart energialternativ, de har också mycket låga drift- och underhållskostnader. Vänsterpartiet ser positivt på de ambitioner som läggs i kommunen angående solceller på kommunens eller bolagens fastigheter. Vi ser att detta arbete ska påbörjas snarast. Det är inom solenergin och vindkraften som Örebro kommun ska fortsätta satsa gällande energiförsörjning.

- *Se till att Örebro kommun är självförsörjande på klimatsmart energi.*

Den attraktiva staden

Inom kulturfältet finns det mycket att göra för att knyta örebroare närmre varandra. Örebro ska vara en stad för alla oavsett var man bor. Lika självklart som att det ska finnas ett brett kulturutbud i stadens centrum, är det att alla får leva goda och trygga liv i sin boendemiljö.

En attraktiv stad är en stad som skapar förutsättningar för människor att mötas. Vi ser hellre att man lämnar plats för människor av kött och blod än för bilar. Vi i Vänsterpartiet ser gärna att vissa gator och torg i centrala Örebro blir bilfria. Bilar och parkeringsplatser skapar en hård atmosfär, istället för att bjuda in till aktiviteter, handel och upplevelser.

- *Utred hur man kan skapa bilfria stråk i centrala Örebro*

Mer Örebro i Örebro läns museum

I en stad som håller samman är det viktigt att alla känner igen sig i kulturen och det är viktigt att berättelsen om vår historia, liksom vår nutid, inkluderar både kvinnor och män, nya och gamla svenskar. För oss i Vänsterpartiet har vårt länsmuseum en central plats i det här berättandet och vi vill att verksamheten ska kunna utvecklas och växa, istället för att finnas i den anonyma tillvaron de nu lever i. Örebro länsmuseum är en resurs för örebroarna och vi ser gärna att Örebro Kommun tar ett mycket större ansvar för verksamheten än idag. Ett utvecklat länsmuseum har större möjligheter att erbjuda högkvalitativa utställningar och initiera specifika insatser som exempelvis ett kvinnohistoriskt museum, beläget i Örebro.

- *Ta initiativ till en översyn om hur Örebro kommun kan vara delaktig i att göra Örebro läns museum till ett attraktivt kulturinslag och besöksmål i kommunen.*

Danslokal för professionell dans

Örebro har under många år hyst ett internationellt danssällskap som rönt uppmärksamhet både nationellt och internationellt. Sedan tidigare finns ett starkt fäste i kommunen när det handlar om den klassiska musiken i och med Konserthuset och Svenska kammarorkesterns hemvist här. Nu är det dags att visa att man vill satsa på dansen på samma sätt.

Vänsterpartiet i Örebro vill att man utreder var en lokal för professionell dansuppvisning samt dansträning kan upplåtas i Örebro.

- *Utred hur den professionella dansen kan få utrymme i Örebro.*

Gör hela Örebro tillgängligt för alla

Det är viktigt att Örebro är tillgängligt för alla. Tillgängligheten måste garanteras för att alla ska kunna delta och nyttja sina demokratiska rättigheter och för att alla ska ha möjlighet att arbeta i Örebro kommun. Det finns tydliga lagar och förordningar att följa när det handlar om att göra kommunala lokaler tillgängliga för alla örebroare både när det handlar om befintliga och nya lokaler. Vi har inte nått ända fram när det gäller tillgänglighet vilket är allvarligt och måste åtgärdas.

Vi vill också att förutom den tillgänglighetskartläggning som ska göras inom kort att Örebro kommun ska ta fram en policy som anger att kommunala bokningar av lokaler för möten, konferenser och internat ska vara fullt tillgängliga.

När staden växer i den omfattning som Örebro gör just nu finns det risk att tillgänglighetsfrågan hamnar i skymundan. Och för att få en långsiktig planering av tillgänglighetsarbetet anser vi att det behövs ett helhetstänk och ser gärna att Örebro kommun inrättar en tillgänglighetssamordnare.

Vi har tidigare arbetat för att offentliga toaletter centralt ska vara avgiftsfria och inte som innan bara för den som kan stå upp och kissa på en urionar. Nu har sedan ett år tillbaka detta genomförts på prov och vi ser självklart en fortsättning kring avgiftsfria offentliga toaletter. Vi vill också att de avgiftsfria toaletterna blir fler i kommunen.

- *Alla Örebro kommuns lokaler ska vara tillgänglighetsanpassad.*
- *Ta fram en policy där alla kommunala mötesbokningar måste vara fullt tillgängliga*
- *Inrätta en tillgänglighetssamordnare i Örebro kommun.*
- *Utöka antalet avgiftsfria toaletter centralt, exempelvis på stadsbiblioteket.*

Jämställd trygghet i stadsmiljön

Många människor, främst kvinnor och HBTQ-personer, upplever vissa miljöer i Örebro som otrygga. Genom ett insamlingsarbete av information om upplevt otrygga platser i kommunen kan vi granska den fysiska miljön, exempelvis gångstråk och parker, gemensamt. Vi vill gärna tro att vi kan föreställa oss hur andra människor uppfattar verkligheten, men om alla örebroare får möjlighet att identifiera otrygga platser via kommunens hemsida blir också Örebro tryggare för alla. Vi vill också avsätta investeringsmedel för att snabbt åtgärda de brister som framkommer, exempelvis röjning av buskage och bättre belysning.

- *Skapa ett tryggare Örebro genom kartläggning av otrygga miljöer och snabba åtgärder.*

Förändra människors resvanor

Vi vill stärka miljön genom att förändra människors resvanor. Vi vill fördubbla resandet med kollektivtrafiken på bilismens bekostnad och då måste det samtidigt bli mer attraktivt att resa kollektivt. Vi vill utveckla kollektivtrafiken med enkla lösningar som underlättar och snabbar på resandet. Ett sätt är att återinföra möjligheten till att stiga ombord från fler ingångar. Det ska också vara lättare för funktionsnedsatta och rullstolsburna att åka buss. Vänsterpartiet vill också låta kvinnor och män över 70 år resa kollektivt utan avgift.

Vi vill också göra det mer lönsamt för dem som bor utanför stadskärnan att åka buss och se till att det går att åka tre timmar på samma biljett även för dem som reser utanför stadstrafiken.

- *Ge kollektivtrafikmyndigheten i uppdrag att införa påstigning genom flera ingångar.*
- *Ge kollektivtrafikmyndigheten i uppgift att införa avgiftsfria resor med kollektivtrafik i kommunen för personer över 70 år.*
- *Ge kollektivtrafikmyndigheten i uppgift att införa 3-timmarsbiljett även inom Örebros landsbygdstrafik.*

Avgiftsfritt på bussen med barnvagn

Det ska vara lätt för alla att resa med stadsbussen. Det ska finnas mer utrymme för barnvagnar, rullstolar och rollatorer i bussen. För personer med barn i barnvagn och för rörelsehindrade ska resandet vara avgiftsfritt. Det minskar även tiden vid varje hållplats för busschaufförer.

- *Ge kollektivtrafikmyndigheten i uppgift att införa avgiftsfria resor med kollektivtrafiken för alla vuxna med barn i barnvagn.*
- *Ge kollektivtrafikmyndigheten i uppgift att införa avgiftsfria resor i kollektivtrafiken för rörelsehindrade.*

Cykelkommunen Örebro

Runt om i världen inser man allt mer att infrastrukturen för cykel ofta är avgörande för attraktiva och livskraftiga städer. För oss är det självklart att cykeln ska ha en extra central plats i en modern växande stad som Örebro. Det satsas en del på cykling i Örebro vilket är bra och Örebro har fantastiska förutsättningar för att bli en av Sveriges bästa cykelstäder. Stadskärnan är tät och många av Örebros invånare bor på cykelavstånd från stadens centrum. Men vi vill prioritera om ytterligare, från satsningar på bilism till satsningar på cykel. Att kunna ta sig fram med cykel knyter ihop staden och dess invånare och skapar också en känsla av frihet som annars förknippas med bilåkande. Möjligheterna för invånare att snabbt kunna förflytta sig runt om i kommunen, underlättar också för att ta sig till arbete och fritidsaktiviteter. Ett tilltagande cyklande ställer också högre krav på infrastrukturen och trafiksäkerheten för cykling. Bra förutsättningar för att kunna pumpa sin cykel och parkera centralt och vid viktiga knytpunkter är ofta avgörande för att fler ska välja cykeln.

Cykeln är ett miljövänligt transportsätt för korta och medellånga pendlingsresor och det är dessutom bra för folkhälsan om fler går över till att cykla istället för att åka bil. Därför vill vi att det ska vara enkelt att cykla till och från alla delar av Örebro kommun, både i stan och i kommunens övriga tätorter. Allt fler väljer också elcykel vilket möjliggör längre pendlingsavstånd. För att främja det bör Örebro kommun utreda hur ett nät av laddstationer för elcykel kan utformas.

- *Fler prioriterade cykelstråk mellan Örebros ytterområden och till centrum*
- *Bygg fler cykelparkeringar i centrala Örebro*
- *Bygg ut nätet med cykelpumpar längs med viktiga cykelstråk*
- *Satsa på säkra cykelvägar mellan och till kommunens olika orter.*
- *Utred ett nät av laddstationer för elcykel*

Jämställda fritidsgårdar

En meningsfull fritid, med goda relationer till både vuxna och jämnåriga, är den bästa investeringen som vi kan göra i våra ungdomar. Fritidsgårdar har stor betydelse, och ger en möjlighet att utveckla kontakter med andra barn, ungdomar och vuxna förebilder. Alla ungdomar i Örebro måste erbjudas samma möjligheter att delta i fritidsgårdarnas aktiviteter och vi måste bli bättre på att säkerställa att verksamheten ger tjejer och killar samma möjligheter.

Arbetet med jämställdhet har kommit igång bra på flera av våra fritidsgårdar, men tyvärr inte på alla. Dessutom är det här vi behöver jobba extra hårt för att komma åt tvingande normer och ojämnt fördelade resurser. Jämställdhetsarbetet ska vara fritidsgårdens primära fokus.

- *Fortsätt att förstärka jämställdhetsarbetet och personalens normkritiska kompetens på fritidsgårdarna.*

Fritidscenter i Vivalla/Boglundsängen fångar upp ungas kreativitet

Vivalla är ett av Örebros största bostadsområden, med över sju tusen invånare. I området är många trångbodda och det är svårt att hitta ställen att vara eller umgås på för ungdomarna, när bostaden är liten och många ska få plats. Områdets stora unga befolkning har en enorm potential och utgör en stor kreativ kraft i Örebro. Alla dessa medborgare kommer framöver bli en viktig del av vårt gemensamma samhälle, vårt näringsliv och vår kreativa sektor. Detta ska tas tillvara.

Vi har lyssnat på invånare i området och föreslår att kommunen ska etablera ett nytt kreativt fritidscenter i Vivalla, för att fånga upp och motivera områdets alla unga vuxna. Det handlar alltså inte om en traditionell fritidsgård, utan syftet ska vara att skapa ett nav i Vivalla där invånarna kan möta kommunen och det civila samhället. Centret kan drivas av kommunen tillsammans med andra intressenter i området.

I kontakt med föreningslivet, folkbildningen och idrottsrörelsen kan ungdomar inspireras och utveckla sina fritidsintressen. På centret kan det också finnas vägar att förmedla information om olika livsval, yrkesutbildningar eller akademiska studier och utgöra en lugn miljö för den som behöver komma undan för att studera. Men det ska framförallt vara en enkel väg till olika former av stöd och kommunal service som man kan tänkas behöva för att kunna ta viktiga kliv in i vuxenvärlden. Fritidscentret bör ligga i Boglundsängen eller Vivalla för att fånga upp unga människor från kringliggande bostadsområden.

- *Öppna upp ett kreativt fritidscenter i Vivalla/Boglundsängen.*

Bygg badhus i Vivalla

I Vivalla finns i dag en utomhusbassäng med badmöjlighet sommartid. Ett inomhusbad kan dock nyttjas av fler och under längre tid än detta sommarbad. Att det handlar om vårt största bostadsområde som dessutom ligger en bit från stan gör det extra viktigt att satsa på meningsfulla fritidssysselsättningar och friskvårdsmöjligheter i området. I Vivalla behövs idrottsmöjligheter som är tillgängliga för många och därför vill Vänsterpartiet att man ser över om det går att bygga in det befintliga badet.

Vi vet att det bor många utlandsfödda i Vivalla, och att simkunnigheten bland utlandsfödda är lägre än bland dem som är födda i Sverige. Ett inomhusbad har möjlighet att erbjuda simundervisning för alla åldrar året runt.

- *Undersök möjligheterna att bygga om Vivallabadet till simhall.*

Sommaraktiviteter och simskola

Simkunskapen är väldigt låg i vissa av våra skolor. De barn som inte kan komma iväg till ett badhus eller en sjö med sina föräldrar har mycket svårare att hinna lära sig simma på de få timmar som skolan kan erbjuda under gymnastiklektionerna.

Därför vill vi att Örebro kommun satsar på avgiftsfri simskola som sommaraktivitet på några av våra inom- eller utomhusbad. Satsningen kan vara en del i de aktiviteter som ordnas under sommaren med bakgrund i till exempel barnfattigdomsplanen. Örebro simallians kan vara en god samarbetspartner.

Att ha ett aktivt sommarlov där man får träffa kompisar och göra olika aktiviteter är inte en självklarhet för alla barn. Särskilt barn i ekonomiskt utsatta familjer har ofta ett långt sommarlov utan så många spännande inslag. I Örebro har det dock utarbetats flera sätt att ordna sådana sommaraktiviteter bland annat ihop med olika föreningar. Vi vill att barn ska få möjlighet till fina och minnesvärda upplevelser under sommarlovet och att fler barn har fått möjlighet att göra saker de annars aldrig hade fått uppleva. Det är kommunens ansvar.

- *Arrangera avgiftsfri sommarsimskola.*
- *Se till att det finns sommarlovsaktiviteter som är avgiftsfria.*

Utebibliotek för att locka nya läsare

Rapporter visar att pojkar tenderar att läsa mindre än flickor och också läser sämre än flickor. Detta är tecken på en utveckling och normer som behöver brytas. Vi vet också att läsvanan hos barn varierar beroende på hur mycket föräldrarna läser. Men det är viktigt att vi ger barnen läslusten tidigt.

Genom att sätta ut små sommarbibliotek i parker och i bostadsområden eller på andra strategiska platser kan vi hjälpa barn och unga att hitta äventyren och ge dem en start för att sen slussas vidare till biblioteken och fler böcker. Det finns en rapport om ämnet: ”Unga män och pojkar läser – en rapport från en förstudie” framtagen av Länsbiblioteken i Örebro län 2013. Projektet med bokholkarna skulle kunna utvecklas med erfarenheter från det arbete som redan skett och sker på folkbiblioteken i Örebro. Det finns många sätt att utveckla en satsning på utebibliotek, bara fantasin sätter gränser.

- *Skapa utebibliotek på olika ställen i kommunen.*

Dubblera anslagen till folkbildning

Folkbildningen spelar en viktig roll för demokratin och integrationen i vårt samhälle. Inte minst under det senaste året har vi sett hur studieförbunden växlat upp sin verksamhet för att ta emot alla nyanlända som dykt upp i vårt län och i vår kommun. Studieförbunden har gjort ett viktigt och nödvändigt arbete i flyktingmottagandet men signalerna från dem är att de skulle kunna och vill göra mer. I en progressiv kommun kan folkbildningen få spela en större roll än den gör i dag. Den ger möjligheter för alla, även de som inte har någon formell högre utbildning, att vidareutbilda sig och bredda sin kompetens. Genom folkbildningen får både unga och äldre, nya och ”gamla” svenskar möjligheten att testa sina idéer, mötas och utveckla sig. Genom folkbildning utvecklas språk, kultur och entreprenörskap men knyts också viktiga kontakter mellan Örebroare. Vi vill ge studieförbunden utökad möjlighet till integrationshöjande insatser genom att utöka anslaget till folkbildningen tillsammans med föreningslivet med en pott om 3,5 miljoner kronor att söka ur för integrationshöjande projekt i vår kommun. Utöver detta vill vi långsiktigt höja stödet till folkbildningen.

- *Låt folkbildningen och civila samhället söka medel ur utökad pott om 3,5 mnkr för integrationsinsatser under 2017.*
- *Dubblera kommunens anslag till folkbildning under mandatperioden.*

Ett idrotts- och fritidsliv som inkluderar alla

Olika idrotts- och fritidsverksamheter i Örebro kommun har stor betydelse för att stimulera människors kreativitet, demokrati och delaktighet. Barn, unga och gamla, kvinnor och män engagerar sig för att öka livskvaliteten för sig själva och för andra medborgare i Örebro kommun. Därför är det viktigt att fördelningen av kommunala resurser till det civila samhället kommer många örebroare till del, och att resurserna fördelas jämnt till både tjejer och killar. Vi vet att samhällets stöd ofta tenderar att gå till killar och idrotter som är mansdominerade.

Vi vet att det inom idrottsrörelsen liksom inom övriga delar av samhället finns strukturer som är ojämlika och ojämställda. Det är viktigt att vi arbetar för att skapa ett tolerantare klimat bortom tvingande könsroller och normativa föreställningar om sexualitet.

Vänsterpartiet vill att de föreningar som får kommunala bidrag också ska få ledarutbildningar där det ingår antirasism samt utbildning i normkritiskt förhållningssätt gällande genus och sexualitet, könstillhörighet och könsuttryck. Alla har rätt till en god folkhälsa och en rolig aktiv fritid, så det är viktigt att alla barn och unga känner sig välkomna i idrottsrörelsen.

Vi vill också ta fram ett idrottspolitiskt program där vi satsar mer på breddidrott och mindre på elitidrotten.

Fotboll har under flera år varit prioriterat i Örebro kommun och flera områden har fått konstgräsplaner. Nu vill vi att det satsas på de mer undanskymda idrotterna som till exempel ridsport och gymnastik men som sysselsätter många

barn, ungdomar och vuxna i vår kommun. Det handlar ofta om sporter som är dominerade av tjejer.

I en tid där ungdomars deltagande i föreningsliv och idrottsrörelsen sjunker, måste vi som kommun göra allt vi kan för hjälpa till och stötta idrotter där hundratals står i kö för att få vara med. Gymnastiken är en sådan idrott där 73% av utövarna är flickor och kvinnor och som nu behöver hjälp att hitta större och mer anpassade lokaler. Det är dags att titta bredare efter år av satsningar på den pojk- och mansdominerade fotbollen.

- *Ta fram ett idrottspolitiskt program för breddidrott framför elitidrott.*
- *Föreningsbidraget ska omfatta både ekonomiskt bidrag och ledarutbildning i normkritiskt förhållningssätt.*
- *Utred hur vi kan skapa ett Gymnastikens hus.*
- *Stötta ridsporten.*

PN Barn och utbildning	S, C, Kd	V	
Ram 2016	3 131 615	3131615	
Justeringar inför 2017			
Överfört resultat nämnd 2016	-366	-366	
Överfört resultat intraprenader 2016	-17 931	-17 931	
AFA-medel 2014	-13 823	-13 823	
Volym förskola/skola	60 000	60 000	
Tybblelund ny fsk start 2017-07, inv volym			
Tybblelund ny skola start 2017-07, inv volym			
Leklustan fsk, inv volym			
Vivalla ny fsk, inv volym			
Vintrosaskolan, inv volym			
Om- och tillbyggnad Sörbyskolan, inv volym			
Gumaelius matsal+klassrum, inv volym			
Norrbyskolan idrottshall, inv volym			
Mellringe, inv volym			
Komp hyror Futurum 2016 flytt fr KSF, inv volym			
Komp hyror Futurum 2017, inv volym			
Välkomsten fler lärartjänster	1 200	1 200	
Kartläggningshandlerare	1 800	1 800	
Bedömningspedagog Perrongen	600	600	
Annan anvisningsskola Vivalla	1 500	1 500	
Samordnare skolstödjare	600	600	
Barn och elevhälsa	3 300	3 300	
Gröna skolgårdar	2 000	2 000	
Topp 25 år 2025	28 000	14 000	
Komp utökad undervisn Matematik så 4-6	3 600	3 600	
Ny gy reform helårseffekt	-3 460	-3 460	
Justering förändrad internränta	-679	-679	
Omprövningskrav	-16 921	0	
Friskoleersättning, lönekompensation	13 656	13 656	
Överhäng löneöversyn 2016	18 792	18 792	
Löneöversyn 2017	44 388	44 388	
Mindre barngrupper/ fler vuxna i fsk		11 000	
Språkutveckling i fsk		6 000	
Normkritisk utbildning		500	
Pilotförskola genus		1 500	(enbart 2017)
Genusutb i SYV		200	(enbart 2017)
Fortbildning sex och samlevnad		200	(enbart 2017)
Kulturupplevelser i förskolan		200	
Mindre kött i skolmatsalen		-1 000	
Minskad adm timanställn		-2 000	
Ram 2017	3 257 871	3 277 392	

PN Social välfärd	S, C, Kd	V
Ram 2016	2 815 423	2 815 423
Justeringar inför 2017		
Överfört resultat nämnd 2016	1 790	1 790
Överfört resultat intraprenader 2016	-11 480	-11 480
AFA-medel 2014	-5 793	-5 793
Volym LSS	30 700	30 700
Volym Socialtjänsten	6 000	6 000
Extra sb 2016	-15 000	-15 000
Brandskydd gruppboende (bostäder), inv volym		
Brandskydd/ändrad gränsdragning VoBo, inv volym		
Trädgårdarna 1	13 840	13 840
Trädgårdarna 2, inv volym		
Avtal	250	250
Nyckelfri hemtjänst	3 700	3 700
Fritidsaktiviteter äldre seniorkollo	500	500
Ökad volym pga flyktingmottagande	15 000	15 000
Förstärkning öppenvård barn/familj	1 000	1 000
Förebyggande aktiviteter äldre	3 000	3 000
Föreningsbidrag sociala	1 000	1 000
Justering förändrad internränta	-413	-413
Omprövningskrav	-15 050	0
Överhäng löneöversyn 2016	14 429	14 429
Löneöversyn 2017	37 869	37 869
Egentid för äldre i omsorgen		15 000
Avveckla delade turer		10 000
6 timmars arbetsdag		7 000
Förstärkning Centrum mot våld i nära rel.		3 000
Uppsökande arbete mot hemlöshet		1 000
EU-migranter		250
Omsorgssatsning - Motverka taxehöjningar		3 000
Omsorgssatsning - nattbemanning		3 000
Behandling på hemmaplan HVB		-7 000
Minskad adm timanställningar		-3 000
Avskaffa LOV		-10 000
Återkommunalisera vård och omsorgsboenden		-7 000
Ram 2017	2 896 765	2 927 065

PN Samhällsbyggnad	S, C, Kd	V
Ram 2016	602 912	602 912
Justeringar inför 2017		
Överfört resultat nämnd 2016	-2 835	-2835
Extra AFA tillväxt	-664	-664
Engångsmedel lokalöverf MEX	-50	-50
Konstgräs	1 200	1200
Idrottshuset hyresökning	500	500
Odlingslotter	100	100
Volymökning Sb investeringar, inv volym		
Open Art	2 500	2500
Nytt flextrafikområde engångsbelopp	-100	-100
Driftsbidrag mack småbåtshamnen	300	300
Ökad skötsel Park och Gata	1 000	1000
Partnerskap sommaraktiviteter	-2 000	-2000
Förlängning partnerskap sommaraktiviteter	2 000	2000
Förstärkning partnerskap soc aktiviteter	5 000	5000
Övrig förstärkning Samhällsbyggnad	110	110
Folkbildning och föreningar Integrationsinsatser	3 500	3500
Kulturaktiviteter, kulturskola tills m Perrongen	1 000	1000
Förstärkning fritidsgårdar	1 500	1500
Kulturnämnden - Tegelbruket enl avtal	-400	-400
Flytt medel flygplats till Kommungemensamt	-12 045	-12045
Flytt av anslag för tjänst till KSF, myndighet	-308	-308
Flytt av anslag för tjänst från KSF, HUT	716	716
Justering förändrad internränta	-9 506	-9506
Omprövningskrav	-3 185	-5185
Överhäng löneöversyn 2016	2 269	2269
Löneöversyn 2017	5 851	5851
Fritidscenter i Vivalla		2500
Avgiftsfri kollektivtrafik		2500
Simskola		1000
Ridsportsatsning		200
Ej öppning av gator		-154
Utebibliotek		100
Stadsodling		233
Plan för odlingsbar mark		100
Ram 2017	599 365	603 844

(enbart 2017)

Vuxenutbildning och arbetsmarknad	S, C, Kd	V	
Ram 2016	489 773	489 773	
Justeringar inför 2016			
Överfört resultat nämnd 2016	-2 433	-2433	
Överfört resultat intraprenader 2016	-343	-343	
AFA-medel	-1 800	-1800	
Ny lokalorganisation Vuxam	2 400	2400	
Justering förändrad internränta	-35	-35	
Omprövningskrav	-2 563	-7063	
Överhäng löneöversyn 2016	1 733	1733	
Löneöversyn 2017	4 033	4033	
Jobb för funktionsnedsatta		3 500	
Feriejobb funktionsnedsatta ungdomar		1 000	
Småföretagarstöd generationsskifte		300	
Plan arbetstillfällen besöksnäringen		200	(enbart 2017)
Svenska med baby		200	(enbart 2017)
Ram 2017	490 765	491 465	

Landsbygdsnämnden	S, C, Kd	V	
Ram 2016	5 228	5 228	
Justeringar inför 2017			
Överfört resultat nämnd 2016	-54	-54	
Omprövningskrav	-27	0	
Ram 2017	5 147	5 174	

Valnämnd	S, C, Kd	V	
Ram 2016	200	200	
Justeringar inför 2017			
Ram 2017	200	200	
Landsbygdsnämnden			
Ram 2016	5 228	5228	
Justeringar inför 2017			
Överfört resultat nämnd 2016	-54	-54	
Omprövningskrav	0		
Ram 2017	5 174	5 174	

Kommunstyrelsen/KSF	S, C, Kd	V
Ram 2016	444 854	444 854
Justeringar inför 2017		
Överfört resultat nämnd 2016	-1 654	-1654
AFA-medel 2014	-9 274	-9274
Extra AFA tillväxt		
O Helga Natt	-650	-650
Jämställdhetsdagarna	200	200
Samordnade varutransporter	1 700	1700
Våld i nära relationer	300	300
Bredbandsutbyggn landsbygd	1 500	1500
Extra sb 2016	-2 000	-2000
Futurum underhåll 2016 flyttat till BoU	-4 000	-4000
IT-satsning 2013	-2 500	-2500
Människan bakom uniformen	350	350
Värdskap	500	500
Örebrokompaniet utökat uppdrag 2017-2018	3 000	0
Örebrokompaniet naturturism 2017-2018	2 000	2000
Giffri miljö	2 000	2000
Hållbarhetsutbildning	1 000	1000
Förstärkning trygghetsskapande åtgärder	2 000	2000
Projektledning omställning lokaler	300	300
Höjda försäkringspremier lokaler	1 800	1800
Servicecenter	3 000	2000
Flytt av anslag för tjänst till KSF, myndighet	308	308
Flytt av anslag för tjänst från KSF, HUT	-716	-716
Övrig förstärkning	600	600
Justering förändrad internränta	-434	-434
Omprövningskrav	-2 254	-2254
Överhäng löneöversyn 2015	602	602
Löneöversyn 2016	5 251	5251
Höjda jämställda löner		10 000
Antirasistisk strategi		200
Info på fler språk		250
Höjt stöd t tjejjouren		50
Riktat uppdrag minskade konsultkostnader		-5 600
Ram 2017	447 782	448 683

(enbart 2017)

KS förfogande	S, C, Kd	V
Oförutsedda behov - kommunstyrelsen	15 400,0	10000
Oförutsedda behov - KS utskott	1 700,0	1100
Driftsutrymme ex sb mottagande 15-16	0,0	0
Driftsutrymme ex sb 2017-19	13 300,0	13300
Utrymme för överfört resultat	10 000,0	10000
Utrymme för generella kostnadsökn utrymme och volymer	82 300,0	82300
Utrymme för kostnadsökningar investeringar ej fördelat	59 700,0	59700
Omstruktureringsmedel	5 000,0	2000
Höjt PO unga	5 000,0	5000
Omprövningskrav kvarvarande helårseffekt från 2016	-36 100,0	-20 000
Ram 2017	156 300,0	163 400

Kommungemensamt	S, C, Kd	V
Ram 2016	181 082	181 082
Justeringar inför 2017		
AFA-medel	-34 900	-34900
Konserthuset etapp 1 hyresökning	900	900
Konserthuset etapp 2 hyresökning	1 000	1000
Länsmusiken	650	650
Kulturkvarter - inv volym		
Kulturkvarter - infrastruktur - inv volym		
Bandy ökad hyra - inv volym		-2600
Science Park	1 000	0
Flytt Flygplats från Samhällsbyggnad	12 045	0
Köpenhamnslinjen		-6000
Övrigt	100	100
Ram 2017	161 877	140 232

Stadsrevisionen		
Ram 2016	3 300	3300
Justeringar inför 2017		
Ram 2017	3 300	3 300

Vänsterpartiets budget 2017